

Wet tijdelijk huisverbod

H

Wet tijdelijk

UISVERBOD

Een handreiking voor de burgemeester

Balthazar Beke
Jo Rullens

In opdracht van

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-Generaal Veiligheid
Directie Veiligheid en Bestuur

Met dank aan

Mr. W.D. Huizinga (voor zijn juridische adviezen)

Mede gebaseerd op

In het kader van de Wet tijdelijk huisverbod is het *Handboek Huisverbod, achtergrond, methodiek en procedure* B.M.W.A. Beke en G. Dijkman Amsterdam, SWP (2008) verschenen. Dat Handboek vormt de basis voor deze publicatie *Wet tijdelijk huisverbod, een handreiking voor de burgemeester* (2008).

Wet tijdelijk huisverbod

Een handreiking voor de burgemeester
Balthazar Beke en Jo Rullens

ISBN 978-90-75116-45-8

Inhoudsopgave

	Voorwoord	7
1	Voorgeschiedenis	9
1.1	Huiselijk geweld als prioriteit	9
1.2	Straatverbod en contactverbod	9
1.3	Huisverbod	10
1.4	Huisverbod als aanvulling op straat - en contactverbod	10
1.5	Voordelen huisverbod	11
1.6	De drie instrumenten op een rij	11
2	Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG)	13
2.1	Zorgvuldigheid vereist	13
2.2	Risicotaxatie - instrument Huiselijk Geweld (RiHG)	13
2.3	Ontwikkeling van het RiHG	13
2.4	Een inhoudelijk overzicht	14
2.5	Een schematisch overzicht	15
2.6	Wijze van beoordelen	16
2.7	Bijstellen	16
3	Wet tijdelijk huisverbod in grote lijnen	17
3.1	Het huisverbod als bestuursrechtelijke maatregel	17
3.2	Bevoegdheden burgemeester	19
3.3	Taken burgemeester	19
4	Opleggen van het huisverbod	23
4.1	De betrokkenen	23
4.2	Het opleggen van een huisverbod	24
4.3	Afstemming instanties	31
4.4	Huisverbod bij kindermishandeling	33
5	Handhaven, verlengen en beëindigen van het huisverbod	35
5.1	Handhaven huisverbod	35
5.2	Verlengen huisverbod	35
5.3	Intrekken en beëindigen huisverbod	37
6	Bestuursrecht	39
6.1	In beroep en voorlopige voorziening	39
6.2	Verloop procedure	41
6.3	Wat toetst de rechter?	43
6.4	Aansprakelijkheid gemeente en schadeloosstelling	43

7.	Mandaat/overdracht bevoegdheid	47
7.1	Algemeen mandaat	47
7.2	Incidenteel mandaat	48
7.3	Machtiging taken	48
	Literatuur	51
	Bijlagen	
1	Het risicotaxatieinstrument Huiselijk Geweld (RiHG)	55
2	Besluit tijdelijk huisverbod (bijlage feiten en omstandigheden)	63
3	Proces verbaal van bevindingen	67
4	Huisverbod en internationale verdragen	69
5	Regelingen privacy	73
6	Met medewerking van	77
	Over de auteurs	79

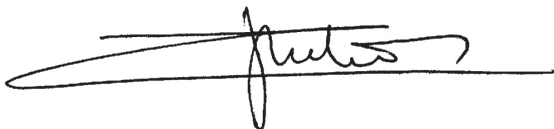
Voorwoord

Op 1 januari 2009 treedt de Wet tijdelijk huisverbod in werking. U krijgt met deze wet een nieuwe bevoegdheid in handen om krachtig op te treden tegen huiselijk geweld. Met de Wet tijdelijk huisverbod is de mogelijkheid gecreëerd om in te grijpen in situaties van acute dreiging van huiselijk geweld zonder dat strafbare feiten zijn gepleegd. Met het opleggen van een huisverbod wordt niet alleen voorzien in het wegnemen van de acute dreiging van huiselijk geweld maar ook in het in veiligheid brengen van slachtoffers en/of huisgenoten. Het huisverbod is tevens bedoeld als afkoelingsperiode voor het hele gezin waarin gezocht kan worden naar oplossingen voor de problemen die aanleiding zijn geweest voor het huiselijk geweld. Met de wettelijke bevoegdheid om een pleger van huiselijk geweld uit huis te plaatsen, draagt u preventief bij om escalatie en herhaling van het huiselijk geweld te voorkomen.

Het uitvoeren van de Wet tijdelijk huisverbod is geen gemakkelijke opgave. Om die reden is een intensief ondersteuningsprogramma vanuit het Rijk en de VNG tot stand gekomen en zijn diverse instrumenten ontwikkeld die u helpen bij het uitvoeren van de Wet tijdelijk huisverbod. Dit handboek is een van deze instrumenten. In dit handboek zijn uw bevoegdheden en taken beschreven in de bestuurlijke en operationele context van de Wet tijdelijk huisverbod. Het handboek geeft u handvatten bij diverse processtapen zoals het opleggen, intrekken, verlengen en beëindigen van het huisverbod. Ook wordt aandacht besteed aan de benodigde afstemming met politie, hulpverleners en rechtshulpverlening. Tot slot zijn de laatste inzichten omtrent de beroepsprocedure in dit handboek verwerkt.

Ik verwacht dat dit handboek een nuttige bijdrage zal leveren aan het uitvoeren van de Wet tijdelijk huisverbod. Ik wens u daarbij veel succes.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Mevrouw dr. G. ter Horst

1

Voorgeschiedenis

1.1 Huiselijk geweld als prioriteit

De aanpak van huiselijk geweld heeft de laatste jaren hoge prioriteit. In nauwe samenwerking met politie, Openbaar Ministerie, reclassering en andere betrokkenen wordt gezocht naar mogelijkheden om huiselijk geweld adequaat te bestrijden. Daarbij wordt steeds beter gebruik gemaakt van bestaande (strafrechtelijke) mogelijkheden. De situatie in Nederland is nu zo dat in het strafrecht is voorzien in de mogelijkheid om een pleger/dader van huiselijk geweld in verzekering te stellen of in voorlopige hechtenis te nemen, wanneer er sprake is van een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij bedreiging of mishandeling of vernieling.¹ Het Openbaar Ministerie kan vervolgens een voorlopige hechtenis onder voorwaarden schorsen.² Als voorwaarde kan men denken aan het verplicht volgen van een behandeling, maar ook aan een straatverbod of contactverbod.³ Een contactverbod of een straatverbod kan – zoals we verderop laten zien – daarnaast óók worden gerealiseerd via een civiele procedure.

1.2 Straatverbod en contactverbod

Een straatverbod houdt in dat de pleger van huiselijk geweld een verbod krijgt zich in een bepaald gebied op te houden. Dit gebied kan bestaan uit bepaalde straten, een park of zelfs een hele gemeente. Naast of in plaats van een straatverbod kan een slachtoffer ook nog een contactverbod eisen. Het is de pleger van huiselijk geweld dan verboden het slachtoffer aan te spreken of te bellen (het verbod heeft ook betrekking op contact via e-mail, schrijven of fax).

Het straatverbod of contactverbod wordt niet zomaar opgelegd. Er moet een goede reden voor zijn, bijvoorbeeld omdat de pleger van huiselijk geweld in de buurt vrij rondloopt en het slachtoffer zich door hem of haar bedreigd voelt. Of omdat de pleger van huiselijk geweld niet ophoudt tegen de wil van het slachtoffer contact te zoeken of het slachtoffer op andere wijze lastig valt. Getuigen die dit kunnen bevestigen, zijn belangrijk omdat zij de eis tot een straatverbod of contactverbod kracht bij kunnen zetten.

Een straatverbod en een contactverbod kunnen momenteel op twee manieren afgedwongen worden: (1) via het strafrecht of (2) via het burgerlijke recht. Wanneer gekozen wordt voor de weg van het strafrecht verloopt de eis tot straatverbod en contactverbod via de officier van justitie. Hij kan de rechter verzoeken voorwaarden te stellen aan de

pleger van huiselijk geweld. De rechter kan bepalen dat (een gedeelte van) de straf niet ten uitvoer gelegd wordt onder de voorwaarde dat de pleger gedurende een bepaalde proeftijd niet bij het slachtoffer in de straat komt of contact met hem of haar opneemt. Dit heet – zoals gezegd - bijzondere voorwaarde.

Vragen om een straatverbod of contactverbod kan ook via het burgerlijke recht. Het slachtoffer moet dan een kort geding aanspannen. Voordeel is dat zowel de procedure als de zitting vrij snel verlopen. Een van de nadelen is dat de kosten hoog kunnen zijn. Voor het voeren van een kort geding is een advocaat nodig.

1.3 Huisverbod

Een belangrijk knelpunt blijft echter dat er bij crisissituaties waarin huiselijk geweld dreigt plaats te vinden (nog) niet altijd sprake is van (aantoonbare) strafbare feiten. Tegelijkertijd is er echter wel degelijk sprake van een risicovolle en voor het slachtoffer en eventueel betrokken kinderen bedreigende situatie. De politie staat machteloos aan de zijlijn en het wachten is op een volgende melding; op een volgende ernstigere escalatie.

Om die reden pleiten diverse partijen voor een bestuurlijke maatregel waarmee het mogelijk is de pleger van huiselijk geweld tijdelijk uit huis te plaatsen. Dat geldt dan voor die situaties waarin onvoldoende gronden zijn voor een strafrechtelijk optreden, maar wél tal van aanwijzingen zijn dat de situatie binnen niet al te lange termijn opnieuw kan escaleren. We noemen die maatregel 'het huisverbod'.

De pleger van huiselijk geweld wordt hiermee voor een kortdurende periode (tien dagen) verboden thuis te komen en hij mag geen contact hebben met de in de beschikking met name genoemde gezinsleden en/of huisgenoten. Daarmee wordt een mogelijke escalatie van huiselijk geweld voorkomen. In deze periode wordt tevens alles in het werk gesteld om dader en slachtoffer (s) te begeleiden naar hulpverlening (snelle interventie). Het is mogelijk het huisverbod te verlengen tot maximaal 4 weken.⁴ Overigens kan het huisverbod meerdere malen na elkaar worden opgelegd.

1.4 Huisverbod als aanvulling op straat - en contactverbod

Het huisverbod is een noodzakelijke aanvulling op het bestaande instrumentarium (straat - of contactverbod). Dat wordt duidelijk als de drie belangrijkste verschillen op een rij worden gezet.

Eerste verschil is dat bij een civielrechtelijk straatverbod en contactverbod het slachtoffer het initiatief neemt, terwijl een huisverbod wordt opgelegd door een hulpofficier van justitie die daartoe is gemandateerd door de burgemeester en niet (noodzakelijkerwijs) op het verzoek van het slachtoffer. Het huisverbod is dan ook een bestuursrechtelijke maatregel.

Het huisverbod biedt daarmee de mogelijkheid op te treden in die gevallen van huiselijk geweld waar het slachtoffer van huiselijk geweld niet in staat is zelf dergelijke ingrijpende stappen te zetten.

Tweede verschil is dat hiermee óók tegemoet wordt gekomen aan een ander belangrijk knelpunt. Bij crisissituaties waarin huiselijk geweld dreigt plaats te vinden, is (nog) niet altijd sprake van (aantoonbare) strafbare feiten. Tegelijkertijd is er wel sprake van een risicovolle en voor het slachtoffer en eventueel betrokken kinderen of huisgenoten bedreigende situatie. Het gaat dus om die gevallen waarin overheidsoptreden gewenst is, maar het strafrecht geen mogelijkheden biedt.

Derde verschil is de snelheid waarmee kan worden geïnterveneerd. En snelheid is in crisissituaties eigenlijk altijd noodzakelijk. Ondanks de relatieve snelheid van een kort geding, kost het verkrijgen van een civielrechtelijke voorziening, zoals een straatverbod en een contactverbod, in de praktijk te veel tijd om adequaat op een crisissituatie te reageren. En juist in crisissituaties met een grote kans op escalatie of herhaling van het huiselijk geweld is dat uiterst onwenselijk. Bovendien vergt het – zoals gezegd - initiatief van het slachtoffer, wat vaak ontbreekt.⁵

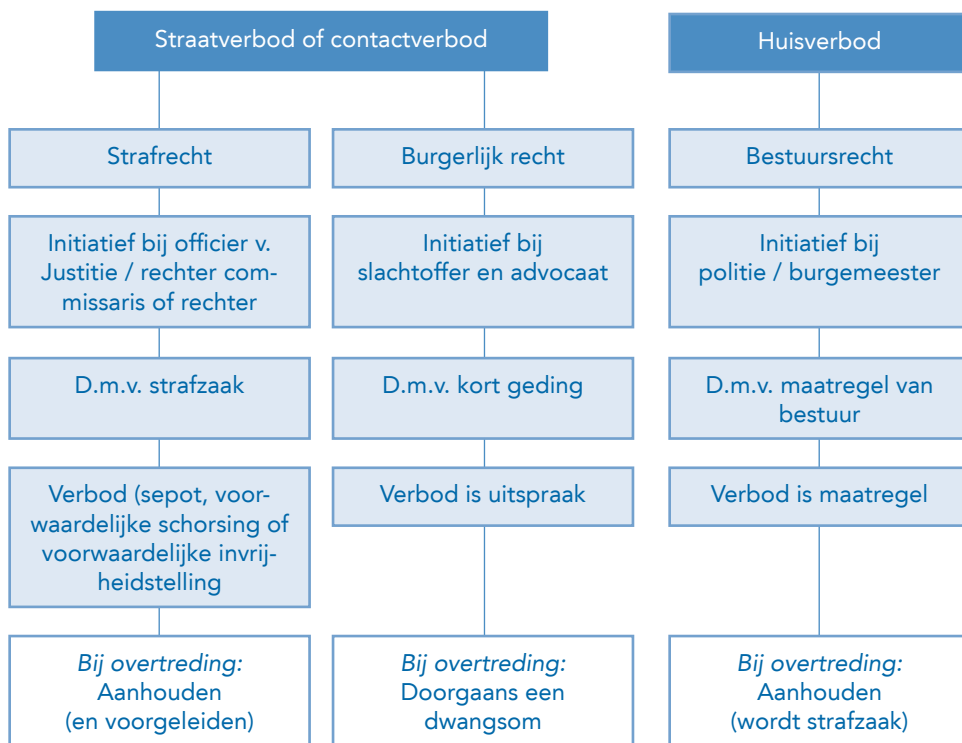
1.5 Voordelen huisverbod op een rij

De mogelijkheid om een huisverbod op te leggen, wordt daarom als een zinvolle aanvulling op het huidige instrumentarium gezien. Het is minder ingrijpend dan iemand aanhouden en in verzekering stellen (en leidt niet meteen tot criminalisering). Degene met een huisverbod kan – met voornoemde beperking - zoveel mogelijk zijn dagelijkse leven blijven leiden: hij of zij kan gewoon gaan werken, vrienden bezoeken en naar het café gaan, kortom zijn of haar vrijheid behouden.⁶

Een huisverbod staat garant voor een afkoelingsperiode waarin (nieuwe) escalatie van huiselijk geweld kan worden voorkomen en men tevens tijd wint om actie te ondernemen in termen van begeleiding en hulpverlening.

1.6 De drie instrumenten op een rij

Figuur 1: Stroomschema straatverbod, contactverbod en huisverbod

Noten

1. Verdachten van vernieling en (eenvoudige) mishandeling kunnen in voorlopige hechtenis worden gesteld, zodat zij ook buiten heterdaad kunnen worden aangehouden. Met mishandeling wordt gelijkgesteld de opzettelijke benadeling van de gezondheid, 300 lid 4 Sr. Bovendien is er bij mishandeling sprake van een strafverzwarende omstandigheid als de verdachte de mishandeling heeft gepleegd tegen zijn moeder, zijn vader tot wie hij in familierechtelijke betrekking staat, zijn echtgenoot, zijn levensgezel of zijn kind, 304 lid 1 Sr. De strafverzwarende omstandigheid is niet aanwezig als de verdachte de mishandeling heeft gepleegd tegen zijn huisgenoten. Zie hierover bladzijde 6 van de Memorie van Toelichting. Deze wet is per 1 februari 2006 in werking getreden.
2. Ook wanneer het gaat om een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten, kan men in bepaalde gevallen voorwaarden aan een sepot stellen.
3. Ook kan de rechter, *uitsluitend* in het kader van een echtscheiding of ontbinding van een geregistreerd partnerschap, op verzoek bepalen dat één van de echtgenoten of partners bij uitsluiting gerechtigd zal zijn tot het gebruik van de woning met bevel dat de ander die woning dient te verlaten en deze verder niet mag betreden. Tot slot kan de rechter bepalen dat een (mede)huurder geen (mede)huurder meer zal zijn.
4. Dat wil zeggen: verlenging met 18 dagen tot een totaal van 28 dagen.
5. Dat geldt óók voor de speciale variant waarin het strafrechtelijke huisverbod kan worden opgelegd (door de rechter). Een verzoek tot een voorlopige voorziening zoals het uitsluitende gebruik van de woning, is alleen mogelijk als het slachtoffer het besluit heeft genomen tot echtscheiding of ontbinding van het geregistreerde partnerschap. Daarmee is deze mogelijkheid beperkt, want in lang niet alle gevallen zal het slachtoffer de relatie willen beëindigen.
6. De praktijk leert bovendien dat strafrechtelijke maatregelen nogal eens tot escalatie leiden en niet tot geweldsafname (Lünneman en Bruinsma, 2005).

2

Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG)

2.1 Zorgvuldigheid vereist

Een huisverbod is een ingrijpende maatregel. Rondom een dergelijke maatregel worden dan ook allerlei waarborgen ingebouwd.

Vooraf door diverse maatschappelijke partners (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Openbaar Ministerie, Raad voor Hoofdcommissarissen, hulpverleningsinstellingen enzovoorts) uitgebreid te consulteren. Bovendien heeft er een zorgvuldige toetsing plaats gevonden door de Raad van State en beide Kamers.

Bij uitvoering worden de nodige waarborgen ingebouwd door de gangbare wettelijke beroepsmogelijkheden te garanderen.¹

2.2 Risicotaxatie - instrument Huiselijk Geweld (RiHG)

Deze zorgvuldigheid is ook ingebouwd bij de ontwikkeling van het instrument op basis waarvan men besluit tot een huisverbod. Het besluit om iemand een huisverbod op te leggen wordt bepaald door (1) de kans op herhaling op korte termijn (verdere escalatie) én (2) het concrete dreigingsbeeld van het huiselijk geweldsincident waar de politie bij geroepen is. Bij dat laatste gaat het om een beoordeling van de ernst van de feiten en omstandigheden.² De vraag is dan waar men op moet letten? Welke signalen wijzen met grote waarschijnlijkheid op verdere escalatie en geven inzicht in de ernst van het huidige geweldsincident? En hoe zijn deze snel en eenduidig vast te stellen?

Ter ondersteuning is daarom een checklist ontwikkeld genaamd het Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (afgekort tot RiHG). De afspraak is dat bij meldingen van huiselijk geweld de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie ter plaatse aan de hand van het RiHG beoordeelt of een huisverbod al dan niet op zijn plaats is. De daarop volgende formele procedure en daarmee samenhangende verantwoordelijkheden worden beschreven in de hoofdstukken 3 en 4.

2.3 Ontwikkeling van het RiHG

Het RiHG is ontwikkeld in drie stappen.³ Als eerste stap zijn de belangrijkste signalen of indicatoren geselecteerd die met grote waarschijnlijkheid wijzen op verdere escalatie (van huiselijk geweld) en inzicht geven in de ernst van de feiten en omstandigheden. Het accent ligt daarbij op signalen die snel en duidelijk waarneembaar zijn voor een burgemeester of gemandateerde hulpofficier van justitie ter plaatse.

Er is gebruik gemaakt van meerdere bronnen:

- Een aantal recente publicaties rondom huiselijk geweld waarin mogelijke indicatoren voor huiselijk geweld worden genoemd.
- De analyse van circa 250 politiedossiers van huiselijk geweld. Daarbij is niet alleen gekeken naar achtergronden en kenmerken van daders en slachtoffers, maar ook naar het verloop van het geweldsincident en de justitiële afhandeling.
- De ervaring die in het buitenland met deze maatregel (preventief huisverbod) is opgedaan. En daarbij is vanzelfsprekend bijzondere aandacht besteed aan de daar gebruikte risico-taxatieinstrumenten.

Als tweede stap is deze lijst met signalen ter beoordeling voorgelegd aan een breed panel van deskundigen op het gebied van huiselijk geweld in Nederland.

Als derde stap is een praktijktoets in drie gemeenten (Venlo, Groningen e.o. en Amsterdam - Noord) gehouden. Hier is een half jaar door de betrokken politiekorpsen gewerkt met het RiHG.

2.4 Een inhoudelijk overzicht

Het RiHG bevat twintig signalen waarmee kan worden vastgesteld of er al dan niet een huisverbod moet worden opgelegd. Eerst wordt gekeken naar (A) drie signalen gekoppeld aan de mogelijke pleger van huiselijk geweld en aansluitend naar (B) elf signalen die inzicht bieden in het precieze verloop van het geweldsincident. Er volgt dan nog een laatste (derde) screening. Daarbij wordt gekeken naar (C) zes signalen die wijzen op extreme spanningen of sociaal isolement.⁴

Een korte bespreking van de signalen waar - met behulp van het RiHG - door de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie naar wordt gekeken:

- *A. De pleger van huiselijk geweld*
Standaard wordt vóóraf gecontroleerd of de pleger van huiselijk geweld antecedenten heeft (in het bijzonder op het gebied van geweld en/of zeden).
Ter plaatse wordt gekeken naar de wijze waarop de verdachte zich gedraagt. Is hij volledig in de war en niet aanspreekbaar? Is hij extreem gewelddadig of onhandelbaar (tegenover het slachtoffer of derden zoals de politie)?
Er wordt kortom een inschatting gemaakt in hoeverre de verdachte al dan niet aanspreekbaar is op zijn gedrag.⁵ In dit verband wordt ook gekeken naar extreem alcohol- en drugsgebruik (verslavingsproblematiek).
- *B. Het verloop van het incident*
Het feitelijke verloop zegt veel over de ernst van een (huiselijk) geweldsincident. Is er een aanleiding? Hoe verloopt de geweldsuitbarsting? Zijn er wapens in het spel? Zijn er kinderen bij betrokken? Is het slachtoffer bang voor nieuw geweld? Hoe reageert de verdachte (maar ook het slachtoffer) na afloop van het incident? Probeert de verdachte het geweld te bagatelliseren of te rechtvaardigen?
- *C. De (gezins)achtergronden*
Interesse gaat dan allereerst uit naar zaken die tot (extreme) spanningen kunnen leiden. We noemen dat spanningsbronnen. Speelt op de achtergrond een op handen

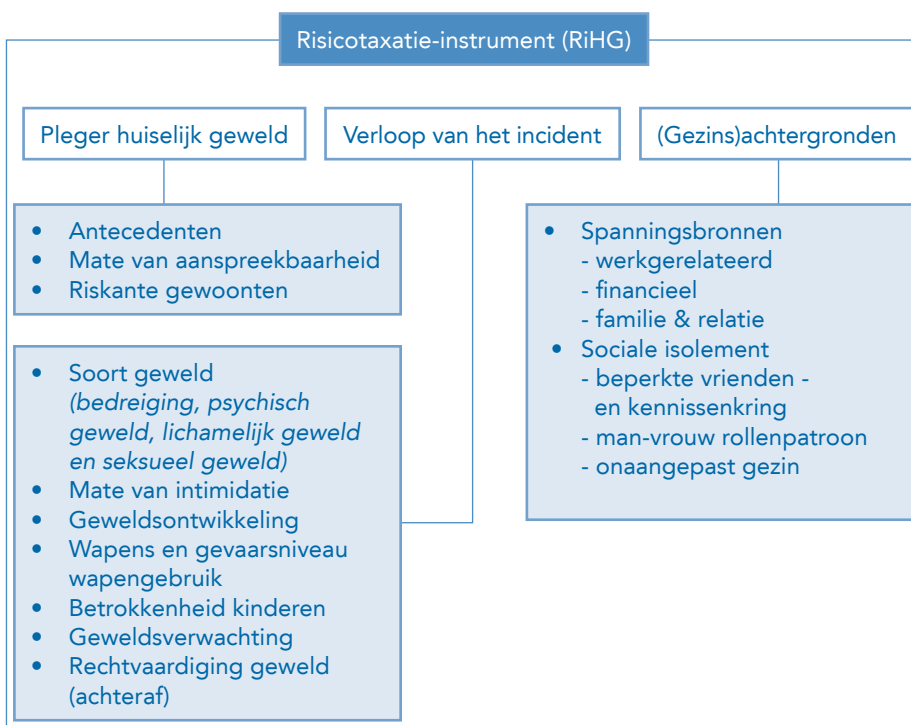
zijnde echtscheiding (met eventueel daarmee gepaard gaande afspraken over bezoeksregelingen voor de kinderen)? Zijn er problemen met de verblijfstatus in Nederland? Is er meer algemeen een plotselinge verandering in de status van een der gezinsleden? Men kan dan denken aan arbeidsongeschiktheid, werkgerelateerde problemen, uithuisplaatsing van (een van de) kinderen.

Interesse gaat daarnaast ook uit naar zaken die wijzen op sociaal isolement. We noemen dat sociaal isolementsindicatoren. Hoe weerbaar is het slachtoffer of wordt het slachtoffer of andere gezinsleden op extreme wijze gecontroleerd?

2.5 Een schematisch overzicht

Hier een kort schematisch overzicht van het RiHG. Voor de volledige versie verwijzen we naar bijlage 1.

Figuur 2: Schematisch overzicht RiHG

2.6 Wijze van beoordelen

Het RiHG combineert twee beoordelingsmethodieken. De twintig signalen worden stuk voor stuk beoordeeld door de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie. Als deskundige kwalificeert hij of zij ieder signaal als sterk, matig of zwak (op grond van eigen inzichten).⁶ Dit wordt omschreven als een ongestructureerd klinisch oordeel. De uiteindelijke eindbeoordeling vindt plaats op grond van een voorgeschreven weging van signalen (resultierend in een kwalificatie 'hoog risico', 'risico' of 'laag tot geen risico'). Dit wordt omschreven als een actuarieel oordeel.

Een dergelijke wijze van beoordeling wordt omschreven als een gestructureerde professionele beoordelingsmethodiek.

Om goed te kunnen werken met het RiHG krijgen alle hulpofficieren van justitie een training van drie dagdelen (inclusief een voorafgaand E-learningtraject) en het Handboek Huisverbod (voor de hovj).⁷ Hierin worden de twintig signalen uitgebreid beschreven en geïllustreerd aan de hand van casussen. Tevens worden aandachtspunten of tips en mogelijke vragen behandeld. Ook komt de beoordelingsmethodiek uitgebreid aan de orde.

2.7 Bijstellen

Het RiHG is in ontwikkeling. Op basis van de landelijke proef in drie politieregio's en de introductie bij burgemeesters⁸ zijn diverse wijzigingen aangebracht. Ook de huidige versie 2.2 zal in de komende jaren verder worden getoetst en worden verfijnd.

Het gaat daarbij om (verdere) theoretische toetsing (betrouwbaarheid en validiteit), maar zeker ook om praktische toetsing op reikwijdte.

Noten

1. Zie voor een overzicht van de beroepsmogelijkheden hoofdstuk 6.
2. Daarmee wordt de kritiek ondervangen dat de meeste (buitenlandse) risicotaxatie-instrumenten zich beperken tot een inschatting van mogelijk toekomstig huiselijk geweld en onvoldoende meewegen wat er op het moment zelf aan de hand is = het actuele dreigingsbeeld van huiselijk geweldsincidenten (Ten Berge, 2005).
3. Voor een uitgebreide beschrijving van de ontwikkeling van het RiHG verwijzen we naar 'Huisverbod. Sleutel tot minder geweld? J. Kuppens en B.M.W.A. Beke, SWP, Amsterdam, 2008. In opdracht van het Landelijk Bureau Huiselijk Geweld en het ministerie van Justitie.
4. Vooral de consultatieronde onder deskundigen in het veld wijzen op het belang van deze laatste zes signalen.
5. De kans is groot dat verdachten van huiselijk geweld die niet aanspreekbaar zijn, snel opnieuw geweld zullen plegen. Dergelijk gedrag wijst indirect ook vaak op sociaal-emotionele of psychische stoornissen.
6. Deze deskundigheid is primair gebaseerd op zijn professionele beoordelingsvermogen opgebouwd op basis van veel praktijkervaring.
7. B.M.W.A. Beke en G. Dijkman, Handboek Huisverbod. Achtergrond, methodiek en procedure, Amsterdam, 2008.
8. In de voorbereidingsfase is door de Projectleider van het Landelijk Programmabureau Huiselijk Geweld en de Politietoetsing 2008-2011 een aantal bijeenkomsten bijgewoond waar ruim tweehonderdenvijftig burgemeesters informatie hebben gekregen over het huisverbod en ervaring hebben kunnen opdoen met het RiHG (Lochem conferenties).

3

Wet tijdelijk huisverbod in grote lijnen

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd. Met de 'huiselijke kring' worden (ex)partners, kinderen, gezins- en familieleden en huisvrienden bedoeld. De term 'huiselijk' verwijst dus niet zozeer naar de plaats waar het geweld zich voortdoet, maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Voor het opleggen van een huisverbod hoeft (de dreiging van) huiselijk geweld niet in de woning plaats te vinden.

3.1 Het huisverbod als bestuursrechtelijke maatregel

De bevoegdheid van de burgemeester om een huisverbod op te leggen is een geheel nieuwe op zichzelf staande bevoegdheid. Op grond van artikel 2 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod kan de burgemeester een huisverbod opleggen, indien uit feiten en/of omstandigheden blijkt dat de aanwezigheid van de betrokkene in de woning (een duidelijk vermoeden van) ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die met hem in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven. Het huisverbod is een bestuurlijke maatregel die ook kan worden ingezet indien zich (nog) geen strafbare feiten hebben voorgedaan, maar er situaties zijn ontstaan waarbij er acute en dringende behoefte bestaat aan het creëren van een afkoelingsperiode om escalatie te voorkomen. ¹ Het opgelegde huisverbod voorziet dus primair in een mogelijkheid om vroegtijdig op te treden om huiselijk geweld te voorkomen en voorziet tevens in een afkoelingsperiode. Ook zorgt deze wet ervoor dat het vooral de pleger is die het huis dient te verlaten en niet het slachtoffer.

De Wet tijdelijk huisverbod is daarmee primair een preventieve maatregel, maar er kan ook sprake zijn van een samenloop van het huisverbod met een strafrechtelijk traject. We komen daar later op terug.

Toebedeling van de taak aan de burgemeester om een huisverbod op te leggen ligt voor de hand omdat deze op grond van artikel 12 Politiewet 1993 het gezag heeft over de politie in het kader van de handhaving van de openbare orde en ter uitvoering van de hulpverleningstaak. Bovendien heeft de burgemeester al verschillende bevoegdheden om preventief op te treden. Hoewel het bij huiselijk geweld niet gaat om een bevoegdheid in het kader van de openbare orde, is er wel sprake van een bevoegdheid in het kader van de lokale veiligheidszorg die primair bestuurlijk van aard is.

Wat verstaan we precies onder het huisverbod?

Het huisverbod ² is een beschikking houdende een last tot het onmiddellijk verlaten van een bepaalde woning en een verbod tot het betreden van, zich ophouden bij of aanwezig zijn in die woning en een verbod om contact op te nemen met degenen die met de persoon tot wie de beschikking is gericht in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven.

Het huisverbod bevat in ieder geval: ³

- a. een omschrijving van de plaats en de duur waarvoor het geldt;
- b. de feiten en omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot het opleggen van een huisverbod en
- c. de namen van de personen ten aanzien van wie het verbod om contact op te nemen geldt.

Het huisverbod wordt in eerste instantie voor tien dagen opgelegd (een kortere periode is niet toegestaan). De pleger van huiselijk geweld dient de woning onmiddellijk te verlaten en mag geen contact meer hebben met de personen die expliciet in de beschikking zijn genoemd.

Wanneer wordt een huisverbod opgelegd?

Het huisverbod kan allereerst worden opgelegd bij crisissituaties waarin huiselijk geweld dreigt plaats te vinden, en (nog) niet sprake is van (aantoonbare) strafbare feiten. Tegelijkertijd is er wel sprake van een risicovolle en voor het slachtoffer en eventueel betrokken kinderen of huisgenoten bedreigende situatie.

Het gaat dus om die gevallen waarin overheidsoptreden gewenst is, maar het strafrecht geen mogelijkheden biedt.

Daarnaast kan een huisverbod óók worden opgelegd in die gevallen waar strafrechtelijk optreden door de politie wel mogelijk is. De aanbevolen werkwijze is dan dat aanhouding en opleggen van een huisverbod gelijktijdig plaatsvinden.

Het kan ook dat een huisverbod later wordt opgelegd als de hulpofficier van justitie van oordeel is dat er zich na de (latere) invrijheidstelling van de verdachte nog steeds een dreiging van huiselijk geweld voordoet.

Wat zijn de criteria voor het opleggen van het huisverbod?

Uit feiten en/of omstandigheden moet blijken dat de aanwezigheid van een meerderjarige persoon in de woning ernstig en direct gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meerdere personen met wie deze persoon in dezelfde woning woont of daarin anders dan incidenteel verblijft, of indien op grond van feiten of omstandigheden een ernstig vermoeden van dit gevaar bestaat.

LET OP: Indien de woon- of verblijfplaats van de pleger van het huiselijke geweld niet overeenstemt met het adres waar het huiselijke geweld is gepleegd, dient schriftelijk gemotiveerd te worden waarom er sprake is van anders dan incidenteel verblijf in die woning.⁴

3.2 Bevoegdheden burgemeester

De burgemeester heeft binnen de Wet tijdelijk huisverbod de volgende zes bevoegdheden:

- *Het binnentreden van een woning*⁵
De burgemeester⁶ mag voor het opleggen van het huisverbod - voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is - een woning zonder toestemming van de bewoner binnentreden.
- *Het opleggen van een huisverbod*
Het opleggen van een huisverbod is een bevoegdheid van de burgemeester. Het huisverbod wordt voor een periode van tien dagen opgelegd en de meerderjarige pleger van huiselijk geweld moet daadwerkelijk in 'zijn' gemeente woonachtig zijn.
- *Het verlengen van een huisverbod*
De burgemeester kan een huisverbod verlengen tot ten hoogste vier weken na het opleggen van het huisverbod indien de dreiging van het gevaar, of het ernstige vermoeden daarvan, zich voortzet.
- *Het intrekken van een huisverbod*⁷
De burgemeester kan het huisverbod binnen tien dagen intrekken als de uithuisgeplaatste hulp heeft geaccepteerd⁸ en zijn aanwezigheid in de woning geen ernstig en onmiddellijk gevaar meer oplevert voor de veiligheid van één of meerdere personen met wie hij een huishouden deelt of dat het ernstige vermoeden van dit gevaar niet meer bestaat. De door de burgemeester aangewezen instantie voor advies of hulpverlening moet dit bevestigd hebben.
- *Mandatering aan de hulpofficier van justitie*⁹
De burgemeester kan de bevoegdheid om een huisverbod op te leggen ingevolge de Wet tijdelijk huisverbod mandateren aan de hulpofficier van justitie. Ook kan hij de hulp-officier van justitie machtigen om namens hem bepaalde taken uit te oefenen. In hoofdstuk 7 wordt nader ingegaan op het mandaat en de machtiging.
- *Mondeling aanzeggen huisverbod*¹⁰
Indien de situatie dusdanig spoedeisend is dat het huisverbod niet tevoren op schrift gesteld kan worden, kan het huisverbod mondeling worden aangezegd..

3.3 Taken burgemeester

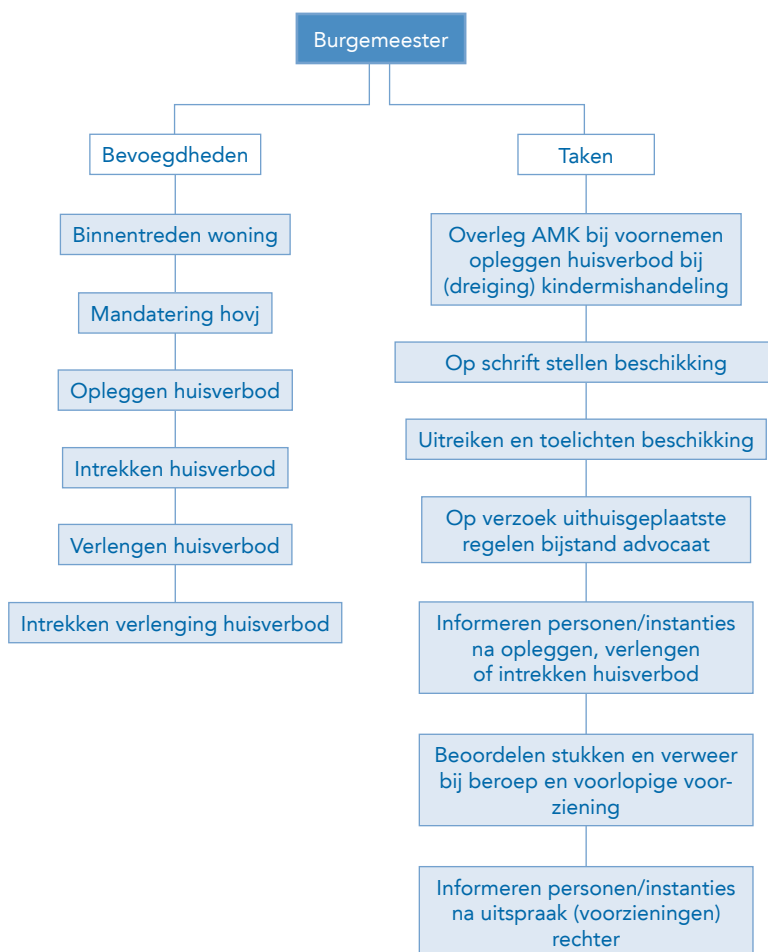
De burgemeester heeft binnen de Wet tijdelijk huisverbod ook een aantal taken. Een puntsgewijze opsomming met korte toelichting.

- *Contact opnemen met AMK c.q. bureau Jeugdzorg*
De burgemeester neemt contact op met het AMK c.q. bureau Jeugdzorg in de provincie waarin de gemeente zich bevindt om te overleggen als hij het voornemen heeft om een huisverbod op te leggen wegens kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan.

- *Informeren personen en instanties bij opleggen of verlengen huisverbod*
De burgemeester die een huisverbod heeft opgelegd of verlengd, informeert de volgende personen / instanties over de inhoud van de beschikking en de gevolgen van niet-naleving van de beschikking door de uithuisgeplaatste:
 - degene met wie de uithuisgeplaatste een huishouden deelt
 - de door hem aangewezen instantie voor advies of hulpverlening
 - het bureau Jeugdzorg indien het huisverbod wordt opgelegd wegens kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan.
- *Opschriftstelling beschikking*¹¹
Indien het huisverbod tevoren niet op schrift is gesteld, draagt de burgemeester er alsnog zorg voor dat de beschikking op schrift wordt gesteld en bekend wordt gemaakt. Indien de verblijfplaats van de uithuisgeplaatste niet bekend is, wordt het huisverbod bij de gemeentesecretarie neergelegd.
- *Informeren personen en instanties na uitspraak rechter*
De burgemeester stelt de echtgenoot, geregistreerde partner, andere levensgezel of andere meerderjarige personen met wie de uithuisgeplaatste het huishouden deelt op de hoogte van de uitspraak als zij niet op de zitting waarop de uitspraak is gedaan aanwezig waren. Ook stelt de burgemeester de politie mondeling op de hoogte van de uitspraak van de voorzieningenrechter of de rechtbank.
- *Bijstand raadsman*
De burgemeester die een huisverbod heeft opgelegd, draagt zorg voor het regelen van bijstand door een raadsman voor de uithuisgeplaatste voor de duur van het verzoek om een voorlopige voorziening. Binnen 24 uur nadat de uithuisgeplaatste daartoe de wens te kennen heeft gegeven, moet de bijstand door een raadsman zijn geregeld.
- *Opleggen beschikking*
De beschikking betreffende het opleggen en de eventuele verlenging van een huisverbod wordt vijf jaar bewaard ter gemeentesecretarie.
De persoonsgegevens die in de beschikking of de overige stukken staan vermeld, worden geregistreerd en opgeslagen in verband met het opleggen, het verlengen of de controle op de naleving van het huisverbod.
De in de loop van deze termijn ontvangen stukken betreffende het huisverbod worden bij de beschikking gevoegd. Na vijf jaar wordt de beschikking vernietigd.
Als de beschikking niet ten uitvoer wordt gelegd, dan wordt daarop de reden van niet-tenuitvoerlegging aangetekend. Het regelen van een raadsman verloopt via de piketcentrale van de Raden voor Rechtsbijstand.
- *Verweer bij beroep en voorlopige voorziening*
Een betrokkene kan beroep aantekenen tegen de beslissing van de burgemeester of een gemandateerde hulpofficier van justitie om een huisverbod al dan niet op te leggen en hij kan om een voorlopige voorziening verzoeken. De burgemeester kan zich in die gevallen verweren bij de rechtbank en hij kan zich laten bijstaan of door een gemachtigde laten vertegenwoordigen.¹² De rechtbank kan van de gemachtigde een schriftelijke machtiging verlangen. Dit geldt niet voor advocaten en procureurs.¹³

- *In kennis stellen personen/politie na uitspraak rechter* ¹⁴
De burgemeester stelt mondeling de politie en – voor zover zij niet bij de uitspraak ter zitting aanwezig zijn - de echtgenoot/geregistreerde partner/andere levensgezel of andere meerderjarige personen met wie de uithuisgeplaatste het huishouden deelt, op de hoogte van de uitspraak.
- *Beoordeling werkzaamheden politie*
In het RiHG, de beschikking en het proces verbaal van bevindingen moet de hulpofficier van justitie de feiten en omstandigheden duidelijk omschrijven, waarbij de voor hem doorslaggevende elementen om een huisverbod op te leggen worden vermeld met de informatiebron. Indien dit niet uit de stukken blijkt, kan de burgemeester aanvullende informatie vragen. Voornoemde stukken bieden de burgemeester de mogelijkheid om de werkzaamheden van de politie te beoordelen.
De zaken die moeten worden vermeld in het Proces verbaal van bevindingen worden beschreven in bijlage 3.

Voor een overzicht verwijzen we naar het onderstaande schema.

Noten

1. Memorie van toelichting Wet tijdelijk huisverbod.
2. Zie artikel 1 onder b Wet tijdelijk huisverbod.
3. Zie artikel 2 lid 4 Wet tijdelijk huisverbod.
4. In het bezit van een sleutel, zich zelfstandig toegang verschaffen tot de woning (zonder toestemming), zeer regelmatig verblijven in de woning enz.
5. Zie artikel 4 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod.
6. Ook een ambtenaar van politie heeft deze bevoegdheid. Met ambtenaren van politie worden (zie artikel 1 onder a Wet tijdelijk huisverbod) bedoeld:
 - ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak;
 - vrijwillige ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak
7. Zie artikel 2 lid 9 Wet tijdelijk huisverbod.
8. De aanvaarding van het aanbod tot hulpverlening houdt tevens in dat de uithuisgeplaatste hulpverlening aan één of meer personen die met de uithuisgeplaatste in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven niet zal belemmeren en zal meewerken indien dit van hem wordt gevraagd door de door de instantie voor advies of hulpverlening.
9. Zie artikel 3 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod.
10. Zie artikel 2 lid 7 Wet tijdelijk huisverbod.
11. Zie artikel 2 lid 7 Wet tijdelijk huisverbod.
12. Zie artikel 8:24 lid 1 Awb.
13. Zie artikel 8:24 lid 2 en 3 Awb.
14. Zie artikel 8 lid 2 Wet tijdelijk huisverbod.

4

Opleggen van het huisverbod

4.1 Betrokkenen

Bij de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod zijn twee partijen: de uit huis te plaatsen persoon en slachtoffers c.q. belanghebbenden. Welke concrete acties dienen richting deze partijen te worden ondernomen?

- *Registratie personalia en adressen*

De politie vraagt de uithuisgeplaatste waar, en op welke wijze hij of zij bereikbaar is. Deze informatie wordt op de beschikking vermeld. ¹ Op deze wijze kunnen de betrokken hulpverleningsinstellingen en eventueel een advocaat contact leggen voor het maken van afspraken. Als de uithuisgeplaatste deze informatie niet meteen kan geven, dient hij deze informatie binnen 24 uur alsnog melden bij de gemeente. De personalia van de slachtoffers c.q. belanghebbenden en hun adressen moeten in het proces verbaal van bevindingen worden vermeld. De rechtbank kan dan beoordelen wie in de gelegenheid moet worden gesteld om tijdens een eventuele procedure zijn of haar zienswijze te geven en hoe zij kunnen worden benaderd.

- *Uitreiken van relevante informatie*

De verdachte van huiselijk geweld en de slachtoffers c.q. belanghebbenden krijgen (1) een beschikking uitgereikt. Daarnaast ontvangen beide partijen (2) een eigen voorlichtingsfolder.² De pleger van huiselijk geweld krijgt ook nog (3) een ontvangstbewijs voor inname van de huissleutel (als het mogelijk is, wordt dit vermeld op de beschikking).

- *Vorderen huissleutel(s)*³

De politie vordert van de uithuisgeplaatste de afgifte van de huissleutel(s) en mag hem zo nodig aan de kleding onderzoeken. De politie mag deze sleutel(s) aan de uithuisgeplaatste ontnemen tegen afgifte van een bewijs van ontvangst. De afgifte wordt in principe op de beschikking vermeld; de aantekening op de beschikking heeft daarmee de status van een ontvangstbewijs. De ontnomen huissleutels worden voor de duur van het huisverbod in het politiebureau bewaard.

LET OP: In tegenstelling tot de politie is de burgemeester niet bevoegd van de uithuisgeplaatste de afgifte van de huissleutel(s) te vorderen, hij mag echter wel vragen om de huissleutel(s) af te geven.

4.2 Het opleggen van een huisverbod: negen aandachtspunten

De feiten en omstandigheden die aanleiding kunnen geven om een huisverbod op te leggen (risico-indicatoren of signalen) ⁴, worden limitatief opgesomd in de bijlage behorende bij het Besluit tijdelijk huisverbod. Van deze feiten en omstandigheden is uit literatuur- en dossieronderzoek gebleken dat zij belangrijke risico-indicatoren zijn van huiselijk geweld.⁵

Deze risico-indicatoren zijn opgenomen in het risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG).⁶ Deze is kort besproken in voorgaand hoofdstuk 2. Met behulp van het RiHG, dat naast de risico-indicatoren en signalen ook een beoordelingssystematiek bevat, kan de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie bepalen of een huisverbod wordt opgelegd. Voor een volledige weergave van de RiHG én de daaraan gelieerde bijlage behorende bij het Besluit tijdelijk huisverbod verwijzen we naar bijlagen 1 en 2.

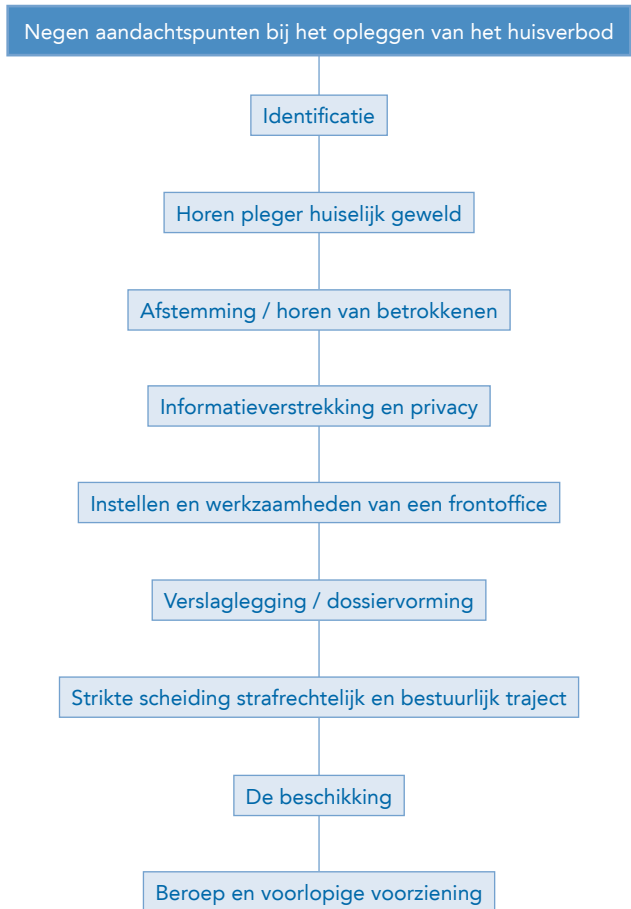
LET OP: Bij de afweging of een huisverbod wordt opgelegd, betrekken de burgemeester en de gemandateerde hulpofficier van justitie uitsluitend de in de bijlage opgenomen feiten en omstandigheden.⁷ Zij moeten om al dan niet een huisverbod op te leggen alle in de bijlage genoemde feiten en omstandigheden zonder uitzondering in hun afweging betrekken.

De bedoelde feiten en omstandigheden hebben betrekking op:

- de persoon ten aanzien van wie wordt overwogen een huisverbod op te leggen;
- het verloop van het incident dat de aanleiding is te overwegen een huisverbod op te leggen; en
- de leefomstandigheden van de persoon die in aanmerking komt voor een huisverbod en degenen die met deze persoon in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven.

De burgemeester die overweegt een huisverbod op te leggen mag daarbij óók de politiegegevens over die persoon gebruiken. ⁸ Deze politiegegevens mogen uitsluitend in de afweging worden betrokken voor zover dat noodzakelijk is voor de beslissing om al dan niet een huisverbod op te leggen. Bij registraties en mutaties 'geweld', 'zeden' en 'wapengerelateerd' zal dat in ieder geval aan de orde zijn. Bij de overige registraties en mutaties zal naar bevind van zaken moeten worden gehandeld.

Bij het proces tot het opleggen van een huisverbod dient een aantal zaken expliciet aandacht te krijgen. Ze zijn voor het op de juiste wijze toekennen van een huisverbod essentieel en kunnen in dat licht ook getoetst worden bij een eventuele beroepsprocedure. Een overzicht gevolgd door een korte toelichting.

We laten bovengenoemde aandachtspunten kort de revue passeren.

1. Identificatie

De identiteit van de pleger van huiselijk geweld en de slachtoffers worden aan de hand van een geldig identiteitsbewijs gecontroleerd. Ook moet nagetrokken worden of de pleger in de GBA staat ingeschreven op het adres waar het huiselijk geweld heeft plaatsgevonden. Indien dat niet het geval is, moet aan de hand van feiten en omstandigheden worden bepaald of het gaat om meer dan incidenteel verblijf in de betreffende woning. De burgemeester en de politie hebben in deze een onderzoeksplicht. In het proces verbaal wordt het resultaat van het onderzoek en de feiten en omstandigheden vermeld.

2. Horen pleger huiselijk geweld

Indien de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie het voornemen heeft om een huisverbod op te leggen, is hij verplicht om de pleger van huiselijk geweld in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze daarover naar voor te brengen.⁹ De hulpofficier van justitie moet de reactie daarop in het proces verbaal van bevindingen vermelden.

3. Afstemming / horen van betrokkenen

De slachtoffers en eventuele getuigen moeten worden gehoord. Het verdient aanbeveling eerst de getuigen en vervolgens de slachtoffers te horen. De pleger van huiselijk geweld wordt als laatste gehoord.

Plegers en slachtoffers moeten bij het voornemen om een huisverbod op te leggen in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijze daarover naar voren te brengen. Deze moet in het proces verbaal worden vermeld.

4. Informatieverstrekking & privacy

Bij de uitvoering van het huisverbod zijn meerdere partijen betrokken. We noemen dit zogenaamde ketenpartners. Naast de gemeente als regiehouder en eindverantwoordelijke is een belangrijke rol weggelegd voor politie en diverse hulpverleninginstellingen. Voor een efficiënte uitvoering van het huisverbod is het van belang dat de betrokken ketenpartners enkele zaken geregeld hebben:

Onderlinge uitwisseling van relevante informatie

Effectieve samenwerking op het gebied van het huisverbod valt of staat met een goede informatie-uitwisseling tussen de betrokken organisaties. Van alle geregistreerde informatie dienen de meest relevante gegevens onderling uitwisselbaar te zijn. Betrokken partners moeten duidelijke afspraken maken over welke gegevens onderling worden uitgewisseld

Privacy geen belemmering

Veel organisaties denken nog ten onrechte dat de privacy van betrokkenen in de weg zou staan aan het uitwisselen van gegevens ten behoeve van afstemming in de hulpverlening. Dit is niet het geval. Er is een aantal instrumenten ontwikkeld waarmee de gegevensuitwisseling op het gebied van huiselijk geweld en het huisverbod tot stand kan komen. Het betreft de brochure en bijbehorende webapplicatie 'Wegwijzer gegevensuitwisseling en beroepsgeheim' en het Modelconvenant gegevensuitwisseling bij huiselijk geweld. Deze instrumenten zijn te vinden op www.huisverbod.nl

Monitoring huisverbod

Ten behoeve van de monitoring van de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod worden gemeenten gevraagd om een aantal gegevens vast te leggen. De vastgelegde gegevens bieden inzicht in lokale, regionale en landelijke knelpunten en in benodigde capaciteit, financiën en tijd rond de uitvoering van de wet. Op basis daarvan kunnen verbeteringen in het beleid en de uitvoering worden doorgevoerd. De gegevens bieden ook een basis voor de evaluatie van de Wet tijdelijk huisverbod.

Het betreft de volgende gegevens:

- Aantal opgelegde huisverboden
- Aantal geweigerde huisverboden
- Aantal keren inschakeling raadsman
- Aantal ingetrokken huisverboden
- Aantal verlengingen huisverbod
- Aantal uithuisgeplaatsten in opvang
- Aantal gestarte hulpverleningstrajecten en voor wie
- Aantal voorlopige voorzieningen
- Uitkomst voorlopige voorzieningen
- Aantal hoger beroepen

LET OP: De Wet tijdelijk huisverbod heeft aan de burgemeester een publiekrechtelijke taak toebedeeld. Op verwerking van de gegevens ter gemeentesecretarie is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) van toepassing. De burgemeester kan op grond van de Wbp de gegevens in overeenstemming met de in die wet vermelde criteria aan de politie of aan de door hem aangewezen instantie voor advies of hulpverlening verstrekken.

Toestemming van de pleger van huiselijk geweld of de slachtoffers is hiervoor dus *niet* noodzakelijk.

Een beknopte weergave van aandachtspunten bij gegevensuitwisseling, waarmee gemeente, hulpverlening en politie rekening moet houden, vindt u in bijlage 5.

5. Instellen en werkzaamheden van een frontoffice

De burgemeester wijst een instelling aan die als frontoffice voor het huisverbod dient. Dat kan binnen zijn eigen gemeente zijn, of in samenwerking met omliggende gemeentes. Voor huiselijk geweld is in elke centrumgemeente een Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) opgericht, dat als frontoffice voor plegers van huiselijk geweld, slachtoffers, omstanders en de diverse beroepsgroepen kan fungeren. Een ASHG heeft samenwerkingsafspraken met instellingen en organisaties. Deze afspraken maken onderdeel uit van de integrale aanpak van huiselijk geweld onder de regie van de gemeente. Het ASHG is uitermate geschikt als coördinatiepunt voor de Wet tijdelijk huisverbod. Dat komt door de spilfunctie die ze vervult, zowel als het gaat om signaleren, maar ook als het gaat om het coördineren en afstemmen van de hulpverlening bij huiselijk geweld.

Vanuit deze functie ligt het voor de hand het ASHG ook een centrale rol te geven bij de Wet tijdelijk huisverbod. Haar taken zijn:

- Registreren van de meldingen van een huisverbod.¹⁰
- Eerste screening van de problemen en de hulpvragen in het gezin; zowel van de pleger, de bedreigde partner als van eventuele kinderen. Daarbij moet helder in kaart worden gebracht wat de geschiedenis, aard en de ernst is van de dreiging of van het geweld. Hierbij kan het door de politie ingevulde Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG) het startpunt zijn, aangevuld met informatie uit andere bronnen en de eigen screening.

- Activeren en coördineren van de hulpverlening zo spoedig mogelijk na ontvangst van het huisverbod. De coördinerende taak kunnen ze ook uitbesteden aan een casemanager. Ze blijven dan echter wél eindverantwoordelijk. In die functie brengen ze de betrokken hulpverleners regelmatig met elkaar in contact, controleren de voortgang van de hulp en zorgen dat er door goede afstemming efficiënt wordt gewerkt en men zicht heeft op elkaars activiteiten en vorderingen. Het ASHG kan tevens de taak krijgen de hulpverlening aan alle betrokkenen te volgen (monitoren) en te evalueren.

Randvoorwaarden voor de frontoffice

Om deze taken te kunnen vervullen moet de frontoffice aan een aantal randvoorwaarden voldoen. De belangrijkste op een rij:

- Voldoende deskundige professionals, ook in de avonden en het weekend
- 7x24 uur bereikbaarheid via telefoon, fax en/of email
- Snelle lijnen en heldere afspraken met instellingen die vervolghulp bieden aan de uithuisgeplaatste of de achterblijvers
- Afspraken met de Bureaus Jeugdzorg/AMK in verband met hulp aan aanwezige kinderen
- Vastgelegde afspraken met politie en hulpverlening voor opvang en hulpverlening aan de uithuisgeplaatste en de achterblijvende personen.

Welke opvang is er na een huisverbod?

In een aantal regio's is voor de uithuisgeplaatste tijdelijke opvang georganiseerd. Dit is niet verplicht. De uithuisgeplaatste kan daar op vrijwillige basis gebruik van maken. In sommige gevallen kan van daaruit ook meteen gecoördineerde hulpverlening starten. Is een dergelijke opvang in een regio niet geregeld, dan verloopt de start van de hulpverlening via de frontoffice van de hulpverlening waar de politie of de burgemeester het huisverbod heeft aangemeld.

Kort de werkzaamheden van een frontoffice op een rij.

1. Verzamelpunt informatie
Een frontoffice krijgt van de politie of de burgemeester in ieder geval een kopie van de beschikking en het ingevulde RiHG. Bovendien verzameld zij alle relevante gegevens, zoals de inschatting van de aan het huisverbod gerelateerde en overige problematiek. De frontoffice houdt bij welke instanties, welke gegevens heeft over het gezin of de gezinsleden.
2. Initiëren en coördineren van de hulpverlening
Het stoppen van (de dreiging van) huiselijk geweld en het creëren van een time-out zijn voorwaarden om hulpverlening voor alle betrokkenen bij huiselijk geweld op gang te brengen. Hierbij zijn diverse instellingen betrokken. De pleger van huiselijk geweld moet zo spoedig mogelijk gemotiveerd worden om deel te nemen aan een hulpverleningsprogramma en de slachtoffers kunnen tijdens de duur van het huisverbod nadenken over de hulpverlening en hun toekomst.

De frontoffice vormt zich zo spoedig mogelijk een beeld van de problematiek en de hulpvragen in het gezin en brengt in kaart wat de geschiedenis, aard en de ernst is van (de dreiging van) het huiselijk geweld.

De frontoffice stelt een organisatie voor daderhulpverlening in kennis en zoekt zelf contact met de achterblijvers of laat een andere instelling voor slachtofferhulp contact opnemen met de achterblijvers. Voor hulp aan kinderen wordt veelal gebruik gemaakt van de regelingen voor Kindsporen.

De frontoffice kan zelf een coördinerende taak vervullen in de periode van hulpverlening of deze taak uitbesteden aan een casemanager.

3. Controleren van de voortgang

De frontoffice of de casemanager houdt zicht op de duur van het huisverbod en organiseert - indien wenselijk - casusoverleg.

6. Verslaglegging /dossiervorming

Alle betrokken instanties dienen (persoons)gegevens en hun eigen werkzaamheden vast te leggen en een dossier over de zaak aan te leggen. De politie zal de verslaglegging meestal middels een proces verbaal vastleggen, terwijl voor de burgemeester en de hulpverlenende instanties een schriftelijke rapportage of verslag voor de hand ligt.

De relevante gegevens worden door de betrokken instanties ook doorgegeven aan het informatieknooppunt (veelal het ASHG), zodat geautoriseerde personen van de ketenpartners deze gegevens kunnen inzien. Het doel van een informatieknooppunt is het realiseren van een snelle, effectieve en efficiënte manier van gegevensuitwisseling die ook ondersteunend kan zijn bij het casusoverleg.

De relevante stukken van de ketenpartners worden ook naar de gemeentesecretarie gestuurd en bij het dossier / de beschikking(en) gevoegd. De bewaartermijn van deze stukken is – zoals gezegd - vijf jaar. Na die tijd worden deze vernietigd. Voor de bij de ketenpartners bewaarde stukken kunnen andere bewaartermijnen gelden.

7. Strikte scheiding strafrechtelijk en bestuurlijk traject

Zoals eerder aangegeven kan een huisverbod óók worden opgelegd in die gevallen waar strafrechtelijk optreden door de politie mogelijk is. In het strafrechtelijke traject kan een pleger van huiselijk geweld na enkele uren of dagen vrijkomen. Het kan dan wenselijk zijn om aan de pleger een huisverbod op te leggen. Op deze wijze krijgt het slachtoffer maximale bescherming.

Als er sprake is van een aanhouding in het kader van een mogelijke strafrechtelijke vervolging op het moment dat moet worden besloten over het opleggen van een huisverbod, verdient het de voorkeur om direct na het incident tevens een huisverbod op te leggen. Zonder strafrechtelijk ingrijpen zou op dat moment het huisverbod ook zijn opgelegd. Hiermee wordt het huisverbod losgekoppeld van de vraag of een strafrechtelijk traject zal worden gevolgd en wordt het opleggen van het huisverbod dus niet afhankelijk van het verloop van een strafrechtelijk traject en het moment van

invrijheidstelling van verdachte. Bovendien houdt een huisverbod ook een contactverbod in. De achterblijvers worden dan gedurende de ophouding voor onderzoek of de invezekeringstelling niet door de verdachte benaderd.

Het huisverbod vormt een aanvulling op de mogelijkheden die er in het strafrechtelijke traject zijn bij huiselijk geweld. Indien een huisverbod in het strafrechttraject als voorwaarde kan worden opgelegd, vormt het een alternatief voor vrijheidsbeneming of vervolging. Het heeft dan ook een preventieve werking en beoogt te voorkomen dat de verdachte in herhaling vervalt.

LET OP: Het bestuursrechtelijke huisverbod en het strafrechtelijke traject zijn gescheiden trajecten. Elk traject kent zijn eigen wettelijke bepalingen en bevoegdheden. Het is van belang dat de twee trajecten elkaar niet tegenwerken, maar juist waar mogelijk elkaar versterken. De overheid komt op die manier met één duidelijke boodschap: 'huiselijk geweld wordt onder geen beding getolereerd'. Wel dienen beide procedures afzonderlijk te worden behandeld. Zo moet aan pleger en betrokkenen worden aangegeven voor welke procedure de vragen worden gesteld.

De politie dient in het proces verbaal te vermelden of er naast het opgelegde huisverbod tevens sprake is van een strafrechtelijk traject en zo ja, in welke fase dat zich bevindt. Ook dient de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie er rekening mee te houden dat hij de pleger van huiselijk geweld in de gelegenheid stelt zijn zienswijze te geven op het voornemen om een huisverbod op te leggen. De zienswijze van de pleger dient ook in het proces verbaal te worden vermeld.

8. De beschikking

Bij het opleggen van een huisverbod wordt een beschikking uitgereikt. Waar gaat de beschikking heen?

Het origineel van de beschikking wordt uitgereikt aan de uithuisgeplaatste. Een kopie wordt vervolgens door de burgemeester of gemandateerde hulpofficier van justitie direct of in elk geval voor afloop van de betreffende dienst, samen met het volledig ingevulde Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld en het proces-verbaal gefaxt naar (1) de gemeentesecretarie /juridische afdeling van de (centrum)gemeente en (2) naar de frontoffice / Advies en Steunpunt Huiselijk geweld. Hierover zullen per regio nadere afspraken worden gemaakt.

De kopie beschikking wordt tevens per post zo spoedig mogelijk doorgezonden naar de betreffende gemeente ter attentie van de burgemeester (ten behoeve van de registratie) waar het huisverbod is uitgereikt. De doorslag wordt bewaard op het politiebureau (op papier of digitaal).

Daar waar mogelijkheden zijn voor verzending per mail in plaats van fax kunnen hier met gemeente en frontoffice lokaal afspraken over gemaakt worden.

Als de beschikking betreffende het huisverbod niet aan de uithuisgeplaatste is uitgereikt en hij ook niet mondeling in kennis is gesteld, dan moet de reden hiervan worden aangegeven. De beschikking wordt vervolgens bij de gemeentesecretarie neergelegd.¹¹

Voor verlenging van het huisverbod gelden nagenoeg dezelfde regels als bij het opleggen van het huisverbod. De hulpofficier van justitie is echter niet bevoegd een huisverbod te verlengen. Deze bevoegdheid blijft alleen voorbehouden aan de burgemeester. Zie verder hoofdstuk 5.

9. Beroep en voorlopige voorziening

De uithuisgeplaatste en de betrokkenen kunnen rechtstreeks beroep aantekenen tegen de beschikking bij de rechtbank die op de beschikking is vermeld. Ook kunnen zij bij de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening verzoeken. In hoofdstuk 6 wordt hier nader op ingegaan.

4.3 Afstemming instanties

Behalve in het kader van de privacy en de registratie van huiselijk geweld dienen de ketenpartners ook werkafspraken te maken over de wijze en de momenten waarop ze elkaar informeren over het verloop en de voortgang.

Politie

De politie staat bij het opleggen van een huisverbod aan het begin van de keten. Na het opleggen van een huisverbod stelt de daartoe gemandateerde hulpofficier van justitie de burgemeester en de frontoffice in kennis en stuurt hij hen (per fax) de benodigde stukken. Bij (dreiging) kindermishandeling stelt hij ook het AMK / Bureau Jeugdzorg in kennis.

Mocht het huisverbod worden opgelegd tijdens een strafrechtelijk traject, informeert de hulpofficier van justitie de burgemeester en de frontoffice over het verloop daarvan en houdt hij contact met casemanager.

De politie is verantwoordelijk voor controle op naleving huisverbod. Ze registreert de mutaties in het bedrijfsprocessensysteem en zorgt dat deze worden ingebracht bij het casusoverleg met de hulpverlenende instanties.

De hulpverlening

Hulpverlening is cruciaal indien een huisverbod is opgelegd. Het is in feite de spil waar alles om draait. Het is essentieel dat tijdens de tien dagen die het huisverbod in eerste instantie duurt, de hulpverlening op gang komt. De hulpverlening moet dus goed georganiseerd zijn en passen binnen de lokale hulpverleningsstructuur. Hulp moet ook op korte termijn kunnen worden ingezet. Dat onderstreept de noodzaak van 24-uurs hulpverlening. In eerste instantie is deze er op gericht betrokkenen te motiveren om hulp te accepteren. Dit is van belang voor de acceptatie van hulpverleningstrajecten voor de uithuisgeplaatste en de achterblijvers.

Het is niet alleen belangrijk een 24-uurs bereikbaarheid- en beschikbaarheidsdienst te hebben, maar ook de mogelijkheid om de klok rond te kunnen interveniëren.

Dit alles betekent – zoals gezegd - dat er goede afspraken moeten zijn gemaakt tussen de frontoffice en de hulpverleningsinstellingen (de backoffice).

Voor de verdere invulling en coördinatie van het feitelijke hulpverleningstraject wordt veelal een casemanager aangewezen. De casemanager stelt de diagnose en organiseert hulp voor het gezin. De coördinatie en afstemming van verschillende hulptrajecten binnen één gezin is daarbij essentieel.¹²

Huisgenoten / slachtoffers

Een huisverbod houdt niet alleen een contactverbod in met partner, maar veelal ook met andere gezinsleden of huisgenoten. Dus ook bijvoorbeeld een contactverbod met de kinderen van de uithuisgeplaatste.

LET OP: De personen met wie de uithuisgeplaatste geen contact mag hebben, moeten op de beschikking vermeld worden. De wet geeft dus de mogelijkheid een uitzondering te maken voor kinderen, door het contactverbod alleen voor specifiek met naam genoemde personen te laten gelden.

Het kan zijn dat er in een later stadium vanuit het belang van verdere hulpverlening wel een contact nodig is tussen gezin/partner en uithuisgeplaatste. In dat geval mag de hulpverlenende instelling dat contact tot stand brengen bijvoorbeeld om afspraken te maken over het verdere hulpverleningstraject. De uithuisgeplaatste mag dit niet zelf regelen. Doet hij dat wel, dan overtreedt hij het contactverbod. Maar hij mag wel aan het contact meewerken onder leiding van de hulpverlening in het belang van het hulpverleningstraject.

Rechtshulpverlening

De uithuisgeplaatste heeft recht op kosteloze rechtsbijstand van een piketadvocaat voor de duur van de voorlopige voorziening. De burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie moet binnen 24 uur nadat de uithuisgeplaatste de wens te kennen heeft gegeven de rechtshulp regelen.

De overige betrokkenen hebben geen recht op kosteloze rechtsbijstand.

Gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de beleids- of bestuurlijke regie. Zij bepaalt wie de trekker wordt in de gemeentelijke organisatie. De regisseur op gemeentelijk niveau is mogelijk het meest effectief als hij of zij geïntegreerd is in zowel het veiligheidsdomein, als het welzijnsdomein.

Ook bij het organiseren van een 24-uurs interventie ligt de regie voornamelijk bij de gemeente. Het is – zoals we in voorgaande hebben gezien - tevens de gemeente die de frontoffice aanwijst en daarmee bepaalt wie coördineert op uitvoeringsniveau. Het is daarbij raadzaam voor gemeente (als regievoerder) en betrokkenen ketenpartners om niet alle details over de taken en verantwoordelijkheden in de keten vooraf vast te leggen. In de uitvoering is een zekere mate van flexibiliteit vereist en de ketenpartners moeten de vrijheid hebben om te kunnen inspringen op veranderende situaties. De beste aanpak zal in de praktijk veelal vanzelf boven komen drijven. De gemeente kan daarnaast de kwaliteitseisen en de randvoorwaarden in de hulp aan slachtoffers en uithuisgeplaatste bepalen. Ook kan zij prestatieafspraken maken over het aantal trajecten dat wordt gerealiseerd. Geadviseerd wordt afspraken te maken met reguliere hulpinstellingen over hun bijdrage aan de aanpak van huiselijk geweld, zoals de snelheid van reageren, de beschikbare capaciteit en de te volgen methodiek of werkwijze. Ook dient in samenspraak met de ketenpartners een casusoverleg in het leven geroepen te worden. De gemeente heeft de vrijheid om de Reclassering bij het toezicht op de naleving van het huisverbod te betrekken.

Rechtbank

De behandeling van het beroep en voorlopige voorziening tegen het al dan niet opleggen van een huisverbod vindt plaats bij de rechtbank. De in de beschikkingen en de daarbij gevoegde stukken opgenomen persoonsgegevens worden verwerkt met het oog op het opleggen, het verlengen en de controle op de naleving van het huisverbod.¹³

Reclassering

Afstemming met de Reclassering is noodzakelijk omdat de uithuisgeplaatste ook al vanuit een strafrechtelijke aanpak naar de hulpverlening gestuurd kan worden. Daarnaast kan de Reclassering een ondersteunende rol spelen in de aanpak van de plegers van huiselijk geweld.

4.4 Huisverbod bij kindermishandeling

Oorspronkelijk was het niet de bedoeling om bij een dreiging van kindermishandeling een huisverbod op te leggen. Het idee was dat er voor bestrijding van kindermishandeling reeds wettelijke kaders en een infrastructuur (Advies- en Meldpunten Kindermishandeling) bestaan. De Wet tijdelijk huisverbod opent de mogelijkheid om ook bij (een vermoeden van) kindermishandeling een huisverbod op te leggen aan degene die het kind mishandelt, of waarvan vermoed wordt dat hij dit doet. Dit houdt een uitbreiding van wettelijke maatregelen in die kunnen worden getroffen bij kindermishandeling.

Bij het opleggen van een huisverbod in dit kader moet zorgvuldig worden afgewogen op welke wijze het belang van het kind het best wordt gediend en op welke wijze de veiligheid van het kind het best wordt gewaarborgd. Om een goede afstemming te bevorderen moet de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier indien hij overweegt een huisverbod op te leggen contact opnemen met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Tijdens dit contact kan worden nagegaan of het AMK of de Raad voor de Kinderbescherming zich al bezig houdt met de kindermishandeling.

Een huisverbod kan in ieder geval niet worden opgelegd indien dit zou betekenen dat het kind of kinderen alleen in de woning achterblijven. In dergelijke gevallen dient gelijktijdig in het gezag over het kind of de kinderen te worden voorzien. Een dergelijke variant ligt niet voor de hand omdat het huisverbod slechts een beperkte duur heeft. Als dit zich voordoet is een kinderbeschermingsmaatregel meer geschikt.

Noten

1. Zie artikel 2 lid 6 Wet tijdelijk huisverbod.
2. Voor de pleger gaat het om de folder 'U heeft een huisverbod. Wat nu?' en voor de slachtoffers en betrokkenen om de folder 'Achterblijven na een huisverbod ...'. Voor kinderen gaat het om de folder 'Jij blijft samen met mama (of papa) thuis en je papa (of mama) gaat 10 dagen ergens anders heen . . .?'
3. Zie artikel 4 lid 2 Wet tijdelijk huisverbod.
4. Deze zijn in opdracht van het Landelijk Bureau Huiselijk Geweld en de Politietoek en met subsidie van het ministerie van Justitie nader in kaart gebracht.
5. Nota van Toelichting Besluit tijdelijk huisverbod.

6. Kamerstukken II 2006/2007, 30 657, nr. 8.
7. Behorende bij het Besluit tijdelijk huisverbod.
8. Op grond van 16 lid 1 onder d Wet politiegegevens (Wpg) worden aan de burgemeester niet alleen politiegegevens verstrekt in het kader van handhaving van de openbare orde, maar ook in verband met zijn gezag en zeggenschap over de politie. Ingevolge artikel 12 lid 1 Politiewet 1993 heeft de burgemeester (mede) het gezag over de politie voor zover de politie optreedt ter uitvoering van haar hulpverleningstaak. De bevoegdheid van de burgemeester om politiegegevens op te vragen over de persoon aan wie hij overweegt een huisverbod op te leggen, vloeit voort uit zijn gezag over de politie in verband met de hulpverleningstaak (artikel 2 lid 3 van het Besluit tijdelijk huisverbod).
9. Zie artikel 4:8 Abw.
10. Na afspraken worden deze standaard door de politie aan hen doorgefaxt
11. Zie artikel 2 lid 7 Wet tijdelijk huisverbod.
12. Wet tijdelijk huisverbod, Lessen uit de pilot en handvatten voor implementatie, Den Haag, 21 december 2007.
13. Zie artikel 10 lid 2 Wet tijdelijk huisverbod.

5

Handhaven, verlengen en beëindigen van het huisverbod

5.1 Handhaven huisverbod

Handelen in strijd met het huisverbod is een misdrijf dat bestraft kan worden met een gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of een geldboete van de vierde categorie. Ook is een taakstraf mogelijk. ¹ Bij de handhaving van het huisverbod speelt de politie een belangrijke rol. Zij beschikt over alle relevante informatie die bij de oplegging van de maatregel een rol heeft gespeeld.

Voor controle op de naleving van het huisverbod mogen ambtenaren van politie elke plaats betreden waar de uithuisgeplaatste zich op grond van het huisverbod niet mag bevinden. De politie mag echter ter controle op de naleving van het huisverbod geen woning zonder toestemming van de bewoner betreden. ²

Overtreding van het huisverbod is een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, ³ zodat de politie de uithuisgeplaatste ook buiten heterdaad mag aanhouden.

5.2 Verlengen huisverbod

Het huisverbod mag alleen door de burgemeester worden verlengd indien de dreiging van het gevaar of het ernstige vermoeden daarvan, zich voortzet. Uitgangspunt bij het huisverbod is dat het niet wordt verlengd, tenzij de dreiging voortduurt. De verlenging moet goed worden gemotiveerd. Er moeten signalen zijn waaruit blijkt dat er sprake is van een voortzetting van de dreiging.

Dergelijke signalen worden geconstateerd door de hulpverleners rond het gezin en worden tevens besproken in het casusoverleg met de andere ketenpartners. Voortzetting van de dreiging van het gevaar of een ernstig vermoeden daarvan kan aan de orde zijn indien hulpverlening niet wordt geaccepteerd, als de uithuisgeplaatste niet meewerkt aan de hulpverlening voor de achterblijver(s), of deze frustreert.

De gegevens van het ingevulde RiHG vormen het startpunt voor de beoordeling van een eventuele verlenging van het huisverbod. Het RiHG hoeft niet opnieuw te worden ingevuld. De frontoffice of de casemanager brengt op de achtste dag van het huisverbod - na beraadslaging in het casusoverleg - een gemotiveerd advies uit aan de burgemeester. Hierbij wordt advies gegeven over het al dan niet verlengen van het huisverbod en de eventuele duur van de verlengingstermijn.

De burgemeester of een medewerker van de aangewezen afdeling van de gemeente hoort vervolgens de uithuisgeplaatste en de achterblijver(s) over het voorgenomen besluit. Het verhoor hoeft niet mondeling te geschieden. Aan de uithuisgeplaatste en de achterblijver(s) kan een brief worden gestuurd met het verzoek om binnen 24 uur te reageren. Schriftelijk horen is gelet op de beperkte tijd niet altijd mogelijk. Op grond van de Awb kan volstaan worden met telefonisch horen. Alleen in spoedeisende gevallen kan worden afgezien van horen. ⁴ De medewerker van de gemeente legt de burgemeester het voorstel voor verlenging voor inclusief het advies van de hulpverlening.

Hierna kan de burgemeester al dan niet besluiten tot verlenging van het huisverbod tot ten hoogste 28 dagen en ondertekent de beschikking. Het huisverbod kan dus worden verlengd met maximaal 18 dagen. In dat geval wordt de verlenging schriftelijk ter kennis gebracht aan de uithuisgeplaatste door uitreiking op het verblijfadres. Indien het adres van de uithuisgeplaatste onbekend is of deze niet wordt aangetroffen, dan geschiedt de uitreiking van de beschikking door deze ter inzage te leggen op de gemeentesecretarie. Aan de in de beschikking genoemde huisgenoten wordt het besluit per post toegezonden. Ook de politie en de door de burgemeester aangewezen instantie voor advies of hulpverlening ontvangen bericht over het besluit tot verlenging.

De politie maakt een vervolgmotatie en verlengt de afspraak op adres (waar een huisverbod voor geldt) en op persoon (die het huisverbod heeft gekregen) in het bedrijfsprocessensysteem. In deze gevallen wordt tevens de wijkagent geïnformeerd.

Een voorbeeld hoe een dergelijk tijdschema er uit kan zien.

Dag	Activiteit
8	De hulpverlening brengt gemotiveerd advies uit voor de periode van verlenging.
8/9	Juridische afdeling gemeente hoort (schriftelijk) uithuisgeplaatste en betrokkenen over voorgenomen besluit .
8/9	Juridische afdeling gemeente legt burgemeester een voorstel en ingevuld standaardformulier tot verlenging. Zij houdt rekening met het advies van de hulpverlening en eventueel de zienswijze van de uithuisgeplaatste en de betrokkenen. De juridische afdeling toetst de verlenging aan de daarvoor geldende criteria.
8/9 of 10	Burgemeester neemt besluit over al dan niet verlengen huisverbod en de duur van de verlenging.
8/9 of 10	Besluit wordt schriftelijk bekend gemaakt aan:
	• uithuisgeplaatste door de hulpverlening
	• juridische afdeling gemeente middels een uitreikingbericht
	• gemeentesecretarie
	• betrokkenen door toezending per post
	• de hulpverlening
	• politie

5.3 Intrekken en beëindigen huisverbod

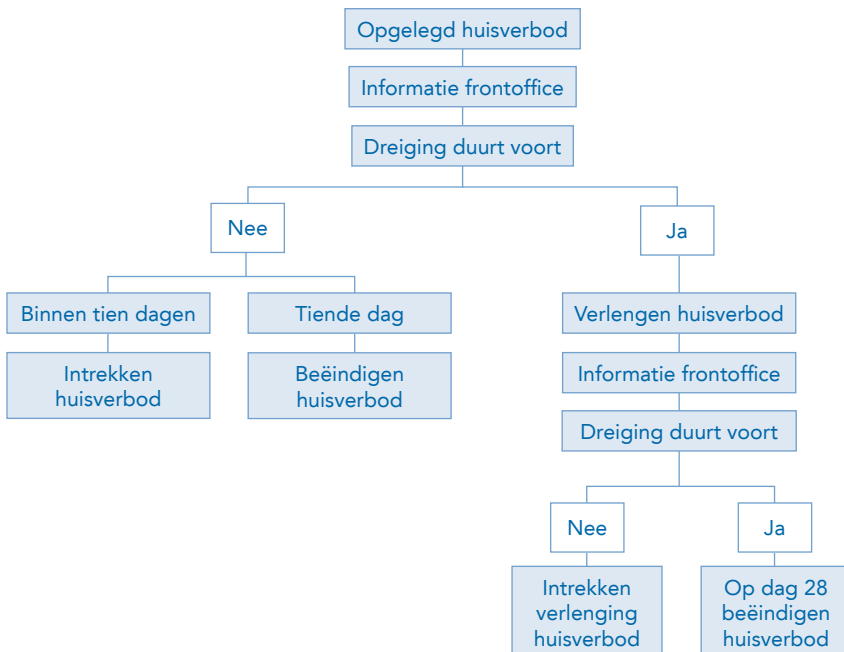
De burgemeester kan beslissen het huisverbod binnen de eerste tien dagen, of binnen de verlengingsperiode, in te trekken. De overweging kan zijn dat de uithuisgeplaatste hulp heeft geaccepteerd en zich bereid toont zich naar de aanwijzingen van de hulpverlening te gedragen en het bovendien aannemelijk is dat hij de hulpverlening aan één of meer personen die met hem/haar in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven niet belemmert.⁵ De burgemeester laat zich hierover informeren door de betrokken hulpverleningsinstelling of door de frontoffice.

In alle gevallen hoort een medewerker van de gemeente de huisgenoten over het advies van de hulpverleningsinstelling en het voornemen het huisverbod in te trekken. Op basis van deze bevindingen wordt de burgemeester al dan niet een voorstel tot intrekking voorgelegd.

Als de burgemeester besluit het huisverbod in te trekken, ondertekent hij het besluit. Het besluit wordt telefonisch bekend gemaakt aan de uithuisgeplaatste. Het besluit wordt ook schriftelijk bekend gemaakt aan de uithuisgeplaatste, aan de huisgenoten, de frontoffice of de casemanager en de politie.

Er worden ook afspraken gemaakt over teruggave van de huissleutels en het vervolg van eventueel gestarte hulpverlening. Van belang is dat de frontoffice steeds op de hoogte wordt gebracht van wijzigingen hieromtrent. De burgemeester informeert de politie over het intrekken en beëindigen van het huisverbod waarna de politie in het bedrijfsprocessensysteem de afspraak op locatie en op persoon met de vermelding 'huisverbod' wijzigt. Bovendien stelt de politieambtenaar die het bericht ontvangen heeft de wijkagent in kennis.

Voor een overzicht verwijzen we naar onderstaand schema

Noten

1. Gelet op artikel 9 lid 2 jo. 91 Wetboek van Strafrecht.
2. Zie artikel 4 lid 3 Wet tijdelijk huisverbod.
3. Zie artikel 67 lid 1 onder c Wetboek van Strafvordering.
4. Zie artikel 4.11 Awb. Naast de vereiste spoed hoeft een belanghebbende ook niet in de gelegenheid gesteld te worden zijn zienswijze naar voren te brengen indien hij of zij reeds eerder in de gelegenheid is gesteld deze naar voren te brengen en zich sinds die tijd geen nieuwe feiten of omstandigheden hebben voorgedaan.
5. Zie artikel 2 lid 9 Wet tijdelijk huisverbod.

6

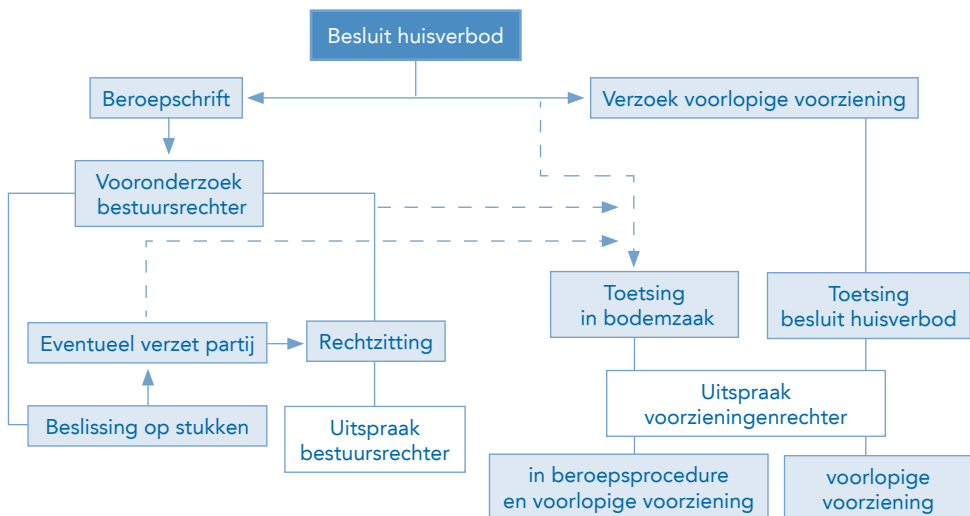
Bestuursrecht

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) regelt onder andere dat er bij de rechtbank beroep kan worden ingesteld tegen het opleggen, verlengen of intrekken van een huisverbod. Normaliter zou voorafgaande aan dat beroep een bezwaarprocedure bij de gemeente gevoerd moeten zijn. Bij de Wet tijdelijk huisverbod is hierop een uitzondering gemaakt. Dit houdt in dat de uithuisgeplaatste geen bezwaar kan aantekenen bij de gemeente, maar rechtstreeks een beroepschrift kan indienen bij de rechtbank.¹

6.1 In beroep en voorlopige voorziening

Wie kunnen beroep aantekenen of verzoeken om een voorlopige voorziening?

Niet alleen de uithuisgeplaatste, maar ook andere belanghebbenden zoals slachtoffers en achterblijvers kunnen tegen het besluit² omtrent het huisverbod beroep instellen bij de rechtbank³ en een voorlopige voorziening⁴ verzoeken bij de voorzieningenrechter van de rechtbank. Eerst een overzicht van beide trajecten gevolgd door een korte beschrijving.

Beroep instellen bij de rechtbank

Alleen een belanghebbende kan beroep instellen tegen de beslissing over het huisverbod. Een beroepschrift⁵ moet worden ingediend bij de voor het rechtsgebied van de gemeente waar het huisverbod is opgelegd bevoegde rechtbank. Het instellen van beroep heeft geen schorsende werking van het huisverbod.

Verzoeken om een voorlopige voorziening

Een belanghebbende kan de zaak daarnaast op korte termijn aan de rechter voorleggen door een voorlopige voorziening te verzoeken bij de voorzieningenrechter van de rechtbank. Dat kan alleen indien er beroep bij de rechtbank is ingesteld. De meest belangrijke toepassing is het verzoek om schorsing van het bestreden besluit.⁶

Termijnen

De termijn voor het indienen van het beroepschrift bedraagt zes weken, te beginnen op de dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt.⁷ Overschrijding van de termijn leidt tot niet-ontvankelijkheid van het bezwaar of beroep.⁸

De termijn voor het verzoek om een voorlopige voorziening is niet bepaald, maar kan alleen tijdens de duur van het huisverbod of gedurende de tijd dat de beroepsprocedure loopt.

Juridische bijstand – het inschakelen van een advocaat

Bij de bestuursrechter kunnen belanghebbenden zich laten bijstaan of zich door een gemachtigde laten vertegenwoordigen.⁹ Belanghebbenden met beperkte financiële middelen komen in aanmerking voor gefinancierde rechtshulp (ook wel rechtsbijstand genoemd).¹⁰ Gelet op de termijn van drie dagen waarbinnen een verzoek tot een voorlopige voorziening door de rechter behandeld wordt, is het huisverbod aangemerkt als een piketzaak.¹¹ De draagkrachttoets hoeft dan niet verricht te worden. Een raadsman kan kosteloos voor de duur van de voorlopige voorziening aan de uithuisgeplaatste worden toegevoegd.¹²

Het bureau rechtsbijstandvoorziening zal in dergelijke gevallen een advocaat aanwijzen om rechtsbijstand aan de uithuisgeplaatste te verlenen en de burgemeester, de raadsman en de uithuisgeplaatste worden onverwijld op de hoogte gebracht van deze toevoeging. De raadsman mag kennis nemen van alle processtukken.

Indien de uithuisgeplaatste zelf een raadsman kiest, moet deze daar kennis van geven aan de griffier van de rechtbank.¹³ Het kiezen van een ‘eigen’ raadsman brengt de nodige kosten met zich mee.

Informatie over juridische hulp voor slachtoffers en achterblijvers staat vermeld in de folder ‘Achterblijven na een huisverbod ...’ Bovendien worden de achterblijvers door de gemandateerde hulpofficier van justitie of de burgemeester op dit terrein geïnformeerd (toelichting op voornoemde folder).

Voor de gemeente geldt veelal dat een medewerker van de juridische afdeling van de gemeente de burgemeester vertegenwoordigt bij de rechtbank en bij de voorzieningenrechter.

Procespartijen

Degene die beroep instelt tegen het besluit van de burgemeester, is een procespartij. In het geval van een huisverbod zal meestal de uithuisgeplaatste beroep instellen. De gemeente is in dat geval de andere procespartij. Degene die beroep instelt is de eiser en de gemeente wordt dan de verweerder genoemd. Ook kan het zijn dat er nog meer procespartijen zijn. Dit kunnen personen zijn die gevolgen ondervinden van het al dan niet opleggen of verlengen van het huisverbod.

6.2 Verloop procedure

Zodra een belanghebbende een beroepschrift indient vindt er een rechterlijke toets plaats.¹⁴ Een dergelijke toetsing geldt niet alleen voor het opleggen van een huisverbod, maar ook voor een mogelijke verlenging of het intrekken van een huisverbod.

Procedure bij de rechtbank

De rechter start een vooronderzoek en vraagt bij de gemeente alle papieren op die met het huisverbod te maken hebben. De rechtbank stelt de gemeente in kennis, die in de gelegenheid wordt gesteld om binnen vier weken op het beroepschrift te reageren. De eiser krijgt een kopie van dit verweerschrift.

De rechter kan na dat vooronderzoek een beslissing nemen op basis van de stukken.¹⁵ Is een partij het niet eens met de beslissing van de rechter, dan kan deze tegen de uitspraak in verzet komen.

Meestal organiseert de rechtbank een rechtszitting om de partijen te horen. Tijdens de zitting kan de partijen om mondelinge of schriftelijke inlichtingen worden gevraagd en zij mogen hun standpunten toelichten. De opmerkingen kunnen op papier gezet worden en deze pleitnota kan tijdens de zitting worden voorgelezen.¹⁶ Er kunnen ook getuigen en deskundigen worden gehoord of er kan een onderzoek ter plaatse worden verricht. De rechtbank is niet verplicht al deze bevoegdheden te gebruiken, ook niet als partijen daarom vragen.

De rechtbank kan een partij oproepen om te verschijnen al dan niet voor het geven van inlichtingen.¹⁷ Minderjarigen van twaalf jaar of ouder worden door de rechter in de gelegenheid gesteld om hun mening over het huisverbod kenbaar te maken. Dit kan alleen anders indien een spoedige behandeling van de zaak zich hiertegen verzet. Ook minderjarigen jonger dan twaalf jaar kunnen door de rechter in de gelegenheid worden gesteld om hun mening kenbaar te maken op een door de rechter te bepalen wijze.¹⁸

Als een gemeente van plan is een coördinerende hulpverlener mee te brengen, zal vooraf aan de positie van de hulpverlener in het proces aandacht moeten worden geschonken. Een coördinerende hulpverlener kan immers ook een hulpverlenende rol hebben ten aanzien van de uithuisgeplaatste. Als hij/zij dan 'naast' de gemachtigde van de burgemeester wordt gepositioneerd, kan dat die coördinerende hulpverlener in een lastig parket brengen. Indien de hulpverlener tijdens de zitting ook het woord wil voeren, dient dit voor aanvang van de zitting bij de rechter aangevraagd te zijn. De rechter beslist of de hulpverlener het woord krijgt.

Na de zitting doet de bestuursrechter uitspraak.¹⁹

Procedure bij de voorzieningenrechter

Een belanghebbende kan tegelijk met het indienen van een beroepschrift of kort nadien een voorlopige voorziening verzoeken bij de voorzieningenrechter. Dit betekent dat aan de rechter gevraagd wordt de uitvoering van het huisverbod uit te stellen tot na de beroepsprocedure bij de rechtbank. Zolang de beroepsprocedure loopt, blijft het huisverbod van kracht.

Bij een verzoek om een voorlopige voorziening zal de voorzieningenrechter binnen drie dagen ²⁰ na dat verzoek toetsen of de burgemeester het huisverbod terecht heeft opgelegd, verlengd of ingetrokken.²¹

Partijen worden zo spoedig mogelijk uitgenodigd om op de zitting te verschijnen en de gemeente moet binnen de door de voorzieningenrechter bepaalde termijn de op het huisverbod betrekking hebbende stukken naar hem sturen.²² Partijen kunnen getuigen en deskundigen meebrengen of oproepen.²³

De voorzieningenrechter kan net als bij de beroepsprocedure partijen oproepen om inlichtingen te verschaffen. Hij kan tevens minderjarigen in de gelegenheid stellen hun zienswijze mede te delen.

LET OP: In de uitnodiging voor de zitting moeten partijen in de procedure voorlopige voorziening uitdrukkelijk worden gewezen op de mogelijkheid dat de voorzieningenrechter ook meteen uitspraak kan doen in de bodemprocedure.

De voorzieningenrechter doet onmiddellijk na het horen van de partijen uitspraak tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. In dat geval doet hij binnen 24 uur na de behandeling van de zaak uitspraak.²⁴ De voorzieningenrechter kan mondeling of schriftelijk uitspraak doen. De wijze waarop de rechter toetst wordt verderop in paragraaf 6.3 beschreven.

De griffier stuurt aansluitend een afschrift van de uitspraak of van het proces verbaal van de mondelinge uitspraak van de voorzieningenrechter kosteloos aan:

- de echtgenoot, geregistreerde partner, andere levensgezel of andere meerderjarige persoon met wie de uithuisgeplaatste het huishouden deelt;
- de politie van de gemeente waar het huisverbod is opgelegd;
- ingeval er minderjarigen betrokken zijn AMK / Bureau Jeugdzorg.
- Ook stuurt hij de eerder vermelde personen en instanties binnen twee weken kosteloos een afschrift van de uitspraak of van het proces verbaal van de mondelinge uitspraak van de rechtbank. De griffier stelt bovendien de uithuisgeplaatste, de raadsman van de uithuisgeplaatste en de burgemeester mondeling op de hoogte van de uitspraak.²⁵

Hoger beroep

Is iemand het met de uitspraak van de rechter niet eens, dan kan hij meestal in hoger beroep gaan. Hoger beroep wordt ingesteld bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

6.3 Wat toetst de rechter?

Bij een marginale toetsing beperkt de rechter zich alleen tot de rechtmatigheidseisen en een beoordeling of het besluit ‘kennelijk’ onredelijk is. Hij zal dus alleen de vraag beoordelen of op grond van het bestaande beleid en toepasselijke regelingen het besluit in redelijkheid genomen kon worden.

Bij een ‘volle’ toets beoordeelt de rechter de rechtmatigheid van het huisverbod. Dat richt zich in grote lijnen op de volgende onderwerpen:

- Een juiste en volledige beoordeling van de in de AMvB weergegeven feiten en omstandigheden die aanleiding gaven tot het opleggen van het huisverbod.
- De formele en materiële normen van de Awb, alsmede de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en het juist toepassen van de beleidsregels.
- De bevoegdheid van de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie om het huisverbod op te leggen of te verlengen en of de ‘spelregels’ zoals deze in de Wet tijdelijk huisverbod en de Awb staan vermeld, in acht zijn genomen.

LET OP: De rechter moet tevens rekening houden met de omstandigheden die zich na het opleggen van het huisverbod hebben voorgedaan. Het moet dan bij de ex-nunc toetsing gaan om een novum. Dit is informatie die bij het opleggen van het huisverbod nog niet bekend was. Deze nova moet door de rechter ‘vol’ getoetst worden.

6.4 Aansprakelijkheid gemeente en schadeloosstelling

Schadevergoeding kan worden gevorderd in het kader van beroep tegen het huisverbod²⁵, het vragen van een zogenaamd zelfstandig schadebesluit of via een actie uit een onrechtmatige daad bij de burgerlijke rechter.

Ook kan het *niet* opleggen van een huisverbod een onrechtmatige daad opleveren. In dat geval kan een belanghebbende ook schadeloos gesteld worden. Wanneer er bijvoorbeeld besloten is geen huisverbod op te leggen en de betrokken persoon alsnog zijn partner mishandelt, is de geleden schade in eerste aanleg het gevolg van het onrechtmatig handelen van de betrokken persoon zelf. Bij de vraag of de gemeente ook in dit geval aansprakelijk gesteld kan worden, zal de rechter eveneens toetsen aan de vereisten voor aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad. Bij zorgvuldige toepassing van het RiHG zal het aansprakelijkheidsrisico zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen.

De rechtbank kan, indien zij het beroep gegrond verklaard en daarvoor gronden aanwezig zijn, op een verzoek van een partij de gemeente veroordelen tot vergoeding van de door deze partij geleden schade. De rechtbank kan deze alleen toekennen als is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- betrokkene heeft uitdrukkelijk om een schadevergoeding gevraagd,
- het besluit tot opleggen of verlengen van het huisverbod wordt geheel of gedeeltelijk vernietigd,
- betrokkene heeft als gevolg van het vernietigde besluit schade geleden,
- het bestuursorgaan is daarvoor aansprakelijk.

Soms staat de hoogte van de geleden schade al vast op het moment van de uitspraak. Als dat zo is, kan de rechter het bedrag van de schadevergoeding in de uitspraak opnemen.

Ook is het mogelijk dat de uithuisgeplaatste bij de burgerlijke rechter schadevergoeding wegens een onrechtmatige daad vordert. Deze vordering kan pas worden ingesteld nadat de rechter het besluit heeft vernietigd.²⁷ Met de vernietiging van het besluit door de bestuursrechter is ook de schuld van het bestuursorgaan in beginsel gegeven.

Indien de rechter heeft vastgesteld dat de gemeente verplicht is de schade²⁸ van de uithuisgeplaatste of een belanghebbende te vergoeden, zal hij de omvang van de voor vergoeding in aanmerking komende schade begroten. De schadevergoeding kan worden verhaald op de gemeente.

Ten slotte kan de rechter de partij die in het ongelijk wordt gesteld, veroordelen om de kosten van de tegenpartij te betalen, de kostenveroordeling. Als geen van beide partijen volledig gelijk heeft gekregen, betaalt ieder zijn eigen kosten.

Indien de gemeente tijdens de beroepsprocedure het huisverbod intrekt, kan de eiser het beroep intrekken. Zij kan dan alsnog vragen om veroordeling in de proceskosten. Het verzoek om kostenveroordeling moet tegelijk met het intrekken van het beroep worden gedaan.

Noten

1. In artikel 6 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod is echter bepaald dat afdeling 7:1 Awb niet van toepassing is op het huisverbod.
2. Volgens artikel 1:3 lid 2 Awb is een besluit een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke handeling.
3. Zie artikel 8:81 Awb. Indien beroep wordt ingesteld tegen het door de burgemeester opgelegde huisverbod is de rechtbank binnen het rechtsgebied waarin de gemeente is gelegen bevoegd om het beroepschrift te behandelen.
4. Zie artikel 8:81 Awb. Een voorlopige voorziening is in feite een bestuursrechtelijk kort geding.
5. Een beroepschrift is een brief waarin de eiser (belanghebbende) uitlegt waarom hij de partij het niet eens is met de beslissing betreffende het huisverbod. Een zakelijke omschrijving van de argumenten volstaat. Meestal wordt de bestuursrechter gevraagd om de beslissing van de gemeente te vernietigen. Gelijktijdig met het indienen van het beroepschrift kan gevraagd worden om een vergoeding van de kosten en van eventuele schade.
6. Het verzoek om een voorlopige voorziening is vormvrij. Wel dient een afschrift van het beroepschrift te worden overlegd. Er kan dus worden volstaan met naam en adres van de verzoeker, dagtekening, omschrijving van het omstreden besluit en de gronden van beroep.
7. Zie artikel 6:7 Awb.
8. Tenzij de indiener niet verweten kan worden dat hij te laat was. Niet-verwijtbare termijnoverschrijding kan het geval zijn indien een belanghebbende door een verkeerde aanwijzing van een bestuursorgaan of anderszins buiten zijn schuld bij de verkeerde instantie aanklopt. Het tijdstip van ontvangst bij die verkeerde instantie is dan beslissend voor de vraag

- of de termijn in acht is genomen. De instantie die het bericht heeft ontvangen, is verplicht om het geschrift door te sturen aan de juiste instantie (niet-verwijtbare termijnoverschrijding).
9. Zie artikel 8:23 lid 1 Awb.
 10. Zie artikel 23 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000.
 11. Komt iemand in aanmerking voor hulp, dan vraagt de advocaat aan de Raad voor Rechtsbijstand of hij “op toevoeging” iemand bij mag staan in een procedure. De raad beoordeelt het verzoek en regelt de betaling. Iemand moet wel altijd een eigen bijdrage betalen. Die eigen bijdrage kan variëren. De rechtsbijstand heeft alleen betrekking op de kosten van een advocaat. Andere kosten, zoals griffierecht, kosten van uittreksels, deurwaarderskosten moet iemand zelf betalen. Wél kan men proberen deze kosten te verhalen op de tegenpartij. Iemand die een advocaat heeft op basis van gefinancierde rechtsbijstand, is niet gevrijwaard van een eventuele kostenveroordeling. Zie voor meer informatie de website van de Raad voor Rechtsbijstand.
 12. Zie artikel 43 lid 2 Wet op de rechtsbijstand.
 13. Zie artikelen 39, 40, 47 en 51 Wetboek van Strafvordering.
 14. De Minister van Justitie heeft aan de Eerste Kamer toegezegd dat er in de toekomst een verplichte toets van de rechter komt bij elke verlenging van het huisverbod.
 15. Dit wordt een vereenvoudigde behandeling genoemd.
 16. De pleitnota wordt opgenomen in het verslag van de zitting en kopieën van de pleitnota moeten aan de tegenpartij, de rechter en de griffier overhandigd worden.
 17. Zie artikel 8:59 Awb. Een partij kan worden opgeroepen om in persoon dan wel in persoon of bij gemachtigde te verschijnen. De partij is verplicht om aan de oproeping gehoor te geven en dus te verschijnen en de gevraagde inlichtingen te verschaffen.
 18. Zie artikel 7 Wet tijdelijk huisverbod.
 19. De rechter kan mondeling of schriftelijk uitspraak doen. Indien het om een niet al te gewikkelde zaak gaat, doet hij mondeling uitspraak aan het eind van de zitting of uiterlijk een week later. De partijen ontvangen in dat geval uiterlijk twee weken nadat de mondelinge uitspraak is gedaan een schriftelijke weergave daarvan. Voor een schriftelijke uitspraak geldt een termijn van maximaal zes weken, die met nog eens zes weken verlengd kan worden. De rechtbank stuurt de uitspraak uiterlijk twee weken daarna toe. Is een advocaat of gemachtigde bij de zaak betrokken, dan ontvangt deze de uitspraak.
 20. De termijn van drie dagen kan met toepassing van de Algemene termijnenwet maximaal zes dagen zijn. De dag waarop het besluit tot het opleggen, verlengen of intrekken van het huisverbod en de zaterdag en de zondag worden namelijk niet meegerekend bij de termijn van drie dagen.
 21. Zie artikel 6 lid 2 Wet tijdelijk huisverbod.
 22. Zie artikel 8:83 lid 1 Awb. Bovendien kunnen tot één dag voor de zitting nadere stukken worden ingediend.
 23. Zij hoeven tevoren hiervan geen mededeling te doen als bedoeld in 8:60 lid 4 Awb
 24. Zie artikel 6 lid 2 onder b Wet tijdelijk huisverbod.
 25. Zie artikel 8 lid 1 en 2 Wet tijdelijk huisverbod.
 26. Zie artikel 8:73 Awb. De bestuursrechter pleegt bij de beoordeling van vragen inzake causaliteit, relativiteit en omvang van de schade aansluiting te zoeken bij het civielrechtelijk schadevergoedingsrecht.
 27. Indien het besluit niet is vernietigd, staat voor de burgerlijke rechter de rechtmatigheid van het huisverbod vast.

28. Schade die voor vergoeding in aanmerking komt is te onderscheiden in vermogensschade en immateriële schade. Bij vermogensschade kan gedacht worden aan de kosten die de uithuisgeplaatste in redelijkheid heeft moeten maken voor bijvoorbeeld onderdak. De immateriële schade zal ook naar billijkheid worden begroot. Voor vergoeding wegens onterechte vrijheidsbeneming worden bedragen tussen 70 en 95 euro per dag toegekend. Bij het huisverbod gaat het overigens om vrijheidsbeperking zodat de vergoeding minder zal bedragen.

7

Mandaat / overdracht bevoegdheid

Mandaat is de bevoegdheid om namens een bestuursorgaan een besluit te nemen.¹ Het is geen overdracht van bevoegdheden. Indien de burgemeester de hulpofficier van justitie mandateert om een huisverbod op te kunnen leggen², blijft de burgemeester te allen tijde bevoegd zelf een huisverbod op te leggen.

7.1 Algemeen mandaat

De burgemeester is bevoegd voor het opleggen van een huisverbod aan de hulpofficier van justitie mandaat te verlenen.³ Dat mag een algemeen mandaat, of een mandaat voor een bepaald geval zijn. Een algemeen mandaat wordt schriftelijk verleend. De burgemeester blijft – ook al heeft hij de bevoegdheid gemandateerd - te allen tijde bevoegd om een huisverbod op te leggen. En de burgemeester kan een verleend mandaat te allen tijde intrekken.

Er is geen ondermandaat mogelijk, dus de hulpofficier van justitie kan deze bevoegdheid niet doorgeven.

De burgemeester kan zowel bij algemene aanwijzing voor alle huisverboden als per afzonderlijk geval specifieke instructies geven. De instructies zijn vormvrij.

De gemandateerde hulpofficier van justitie verschaft de burgemeester op diens verzoek inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheid.

De hulpofficier van justitie is verplicht om in een krachtens mandaat genomen besluit in de beschikking te vermelden dat hij het besluit namens de burgemeester heeft genomen. Hij is niet verplicht het mandaatbesluit bij de beschikking bij te voegen.

Er zijn twee soorten mandaat mogelijk:

1. *Beslissingsmandaat*⁴

Bij een beslissingsmandaat wordt de beslissing om namens de burgemeester al dan niet een huisverbod op te leggen overgelaten aan de gemandateerde hulpofficier van justitie.

2. *Ondertekeningsmandaat*⁵

Bij ondertekeningsmandaat gaat de verleende machtiging niet verder dan tot ondertekening van de beschikking door de gemandateerde hulpofficier van justitie.

In dit geval dient de hulpofficier van justitie na het opmaken van het RiHG altijd met de burgemeester contact op te nemen voordat de beschikking wordt opgemaakt. De burgemeester neemt dan de beslissing over het al dan niet opleggen van een huisverbod, waarna de hulpofficier van justitie de beschikking opmaakt en ondertekent.

LET OP: Uit de beschikking moet blijken dat het besluit tot het opleggen van het huisverbod door de burgemeester zelf is genomen.

LET OP: Uit de gehouden schijnprocessen blijkt dat het raadzaam is om het mandaatbesluit én een lijst met de namen van de gemandateerde hulpofficieren van justitie bij het betreffende dossier te voegen of door te sturen naar rechtbank.

7.2 Incidenteel mandaat

Naast het algemeen mandaat, dat schriftelijk moet worden verleend, kan de burgemeester de hulpofficier ook mandaat geven een huisverbod op te leggen voor een enkel aangegeven incidenteel geval. Zo'n incidenteel mandaat kan ook mondeling worden gegeven.⁶

7.3 Machtiging taken

Behalve het mandateren voor het opleggen van een huisverbod kan de burgemeester de hulpofficier van justitie machtigen voor het verrichten van een aantal in de Wet tijdelijk huisverbod genoemde taken:⁷

- het bij (een vermoeden van) kindermishandeling contact op te nemen met het Bureau Jeugdzorg c.q. het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) indien hij voornemens is het huisverbod op te leggen,
- het mondeling aanzeggen van een huisverbod aan de uithuisgeplaatste in een spoedeisende situatie,
- de achterblijvers informeren over de inhoud en de gevolgen van het niet naleven van een huisverbod,
- de inhoud van een huisverbod meedelen aan de door de burgemeester aangewezen instantie voor advies of hulpverlening, en het Bureau Jeugdzorg c.q. het AMK indien het huisverbod is opgelegd wegens kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan,
- het regelen van bijstand door een raadsman binnen 24 uur nadat de uithuisgeplaatste die wens te kennen heeft gegeven.⁸

Noten

1. Zie artikel 10:1 Awb.
2. Zie artikel 2 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod.
3. In artikel 3 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod worden een bevoegdheid en aantal taken genoemd waarvoor de burgemeester mandaat of machtiging kan verlenen aan de hulpofficier van justitie. Wel informeert de hulpofficier van justitie direct de burgemeester over een door hem opgelegd huisverbod. Een door de gemandateerde binnen de grenzen van zijn bevoegdheid genomen besluit geldt als een besluit van de mandaatgever.
4. Zie artikel 10:1 Awb.

5. Zie artikel 10:11 Awb.
6. Zie artikel 10:5 Awb.
7. Zie artikel 2 lid 3, 7 en 8 Wet tijdelijk huisverbod.
8. Zie artikel 5 lid 1 Wet tijdelijk huisverbod.

Literatuurlijst

American Psychiatric Association (APA). *DSM-IV-TR2*. Washington, 2001.

Andrews, D.A. en Bonta, J.L. *The Level of Service Inventory–revised*. User's Manual. Toronto: Multi-Health Systems Inc. (MHS), 2000.

Beke, B.M.W.A. en Bottenberg, M. *De vele gezichten van huiselijk geweld. Aard, omvang en achtergronden*. Amsterdam: SWP, 2003.

Beke, B.M.W.A., Arts, N. en Giesberts, M. *Veelplegers geweld. Van typologie naar aanpak*. Amsterdam: SWP, 2005.

Belfrage, H. *Making risk predictions without an instrument*. *International Journal of Law and Psychiatry*, 21, 59-64, 1998.

Berge, ten, I. *Tovermiddel of nieuwe valkuil? Voordelen en beperkingen van risicotaxatie*. In: *Tijdschrift over kindermishandeling*, 19, 4, 8-10, 2005.

Comijs, H.C., Jonker, C. e.a., *Agressie tegen en benadeling van ouderen. Een onderzoek naar ouderenmishandeling*. Amsterdam: Vrije Universiteit, 1996.

Dijk, T. van, Flight, S., Oppenhuis, E. en Duesmann, B., *Huiselijk geweld: aard, omvang en hulpverlening*. Hilversum: Intomart, 1997.

Dijk, T. van, Oppenhuis, E. e.a., *Huiselijk geweld onder Surinamers, Antillianen en Arubanen, Marokkanen en Turken in Nederland. Aard, omvang en hulpverlening*. Hilversum: Intomart, 2002.

Doreleijers, T.A.H., *Diagnostiek tussen jeugdstrafrecht en hulpverlening*. Arnhem: Gouda Quint, 1995.

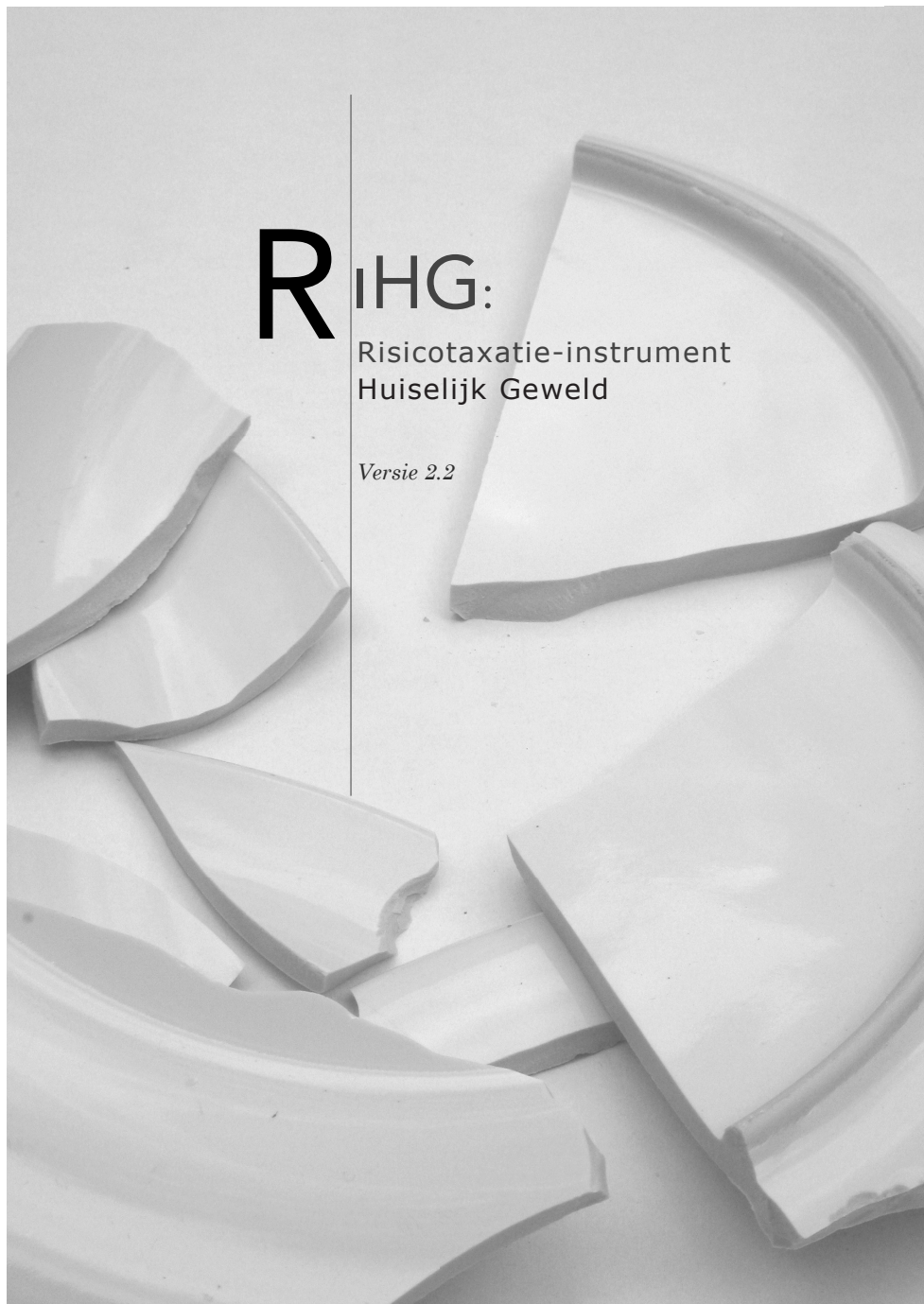
Ferwerda, H.B., *Huiselijk geweld: de voordeur op een kier. Omvang, aard en achtergronden in 2004 op basis van landelijke politieciijfers*. Dordrecht: Schefferdrukkerij, 2004.

Gendreau, P., Goggin, C. en Smith, P. Is the PCL-R Really the “Unparalleled” Measure of Offender Risk? A Lesson in Knowledge Cumulation. In: *Criminal Justice and Behavior*, vol. 29, No. 4, 397-426, 2002.

Hemphill, J., en Hare, R. D. *Some misconceptions about the PCL-R and Risk Assessment: A commentary on the “lesson in knowledge cumulation” proffered by Gendreau, Coggin, & Smith*. *Criminal Justice and Behavior*, 31, 203-243, 2004.

- Grann, M., Tengström, A., Långström, N., & Stålenheim, E. G. *Reliability of file-based retrospective ratings of psychopathy with the PCL-R. Journal of Personality Assessment*, 70, 416-426, 1998.
- Grann, M. en Wedin, I., *Risk factors for recidivism among spousal assault and spousal homicide offenders. In: Psychology, Crime & Law*, Vol. 8, pp. 5-23, 2002.
- Hare, R.D., Clark, D.M.A., Grann, M. en Thornton, D. *Psychopathy and the Predictive Validity of the PCL-R: An international Perspective. In: Behavioral Sciences and the Law*, 18, p. 623-645, 2000.
- Hart, S.D. *Risk assessment: Possibilities and impossibilities*. Burnaby: Simon Fraser University, 2001.
- Hildebrand, M. en Ruiter, de, C. *Terbeschikkingstelling, recidive en risicotaxatie: de rol van psychopathie. In: Delikt en Delinkwent*, 30(8), p. 764-774, 2000.
- Hildebrand, M., Ruiter, de, C., Vogel de, V. en Wolf, van der, P. *Reliability and factor structure of the Dutch language version of Hare's Psychopathy Checklist-Revised. In: International Journal of Forensic Mental Health*, 1(2), p. 139-154, 2002.
- Hildebrand, M., Ruiter, de, C. en Vogel, de, V. *Recidive van verkrachters en aanranders na tbs. De relatie met psychopathie en seksuele deviatie. In: De Psycholoog*, maart, p. 114-124, 2003.
- Horn, van, J.E., Scholing, A. en Mulder, J. *Risicotaxatie bij volwassen zeden- en geweldplegers in een ambulante setting. In: Diagnostiek-wijzer. Tijdschrift voor de gezondheidszorg. Jaargang 8, nummer 2. Utrecht*, 2005.
- Kriek, F. en Oude Ophuis, R.J.M. *Een verkennend onderzoek naar ouderenmishandeling*. Amsterdam: Regioplan, 2003.
- Kropp, R.P., Hart, S.D., Webster, C.D. en Eaves, D. *The Spousal Assault Risk Assessment Guide (SARA)*. Canada: British Columbia Institute Against Family Violence, 1995.
- Kropp, R.P. en Hart, S.D. *The Spousal Assault Risk Assessment (SARA) Guide: Reliability and validity in adult male offenders. Law and Human Behavior*, 24, 101-118, 2000.
- Kropp, P.R., Hart, S.D., Belfrage, H., Webster, C.D. en Eaves, D. *SARA-PV*. British Columbia Institute Against Family Violence, 2003.
- Kropp, P.R., Hart, S.D., Belfrage, H. *B-SAFER. British Columbia Institute Against Family Violence*, 2002.
- Kuppens, J. en B.M.W.A. Beke. *Huisverbod: Sleutel tot minder geweld? SWP*. Amsterdam 2008.

- Lünnemann, K.D., Bruinsma, M.Y. *Geweld binnen en buiten: aard, omvang en daders van huiselijk en publiek geweld in Nederland*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 2005, nummer 231.
- Lünnemann, K.D. en Overgaag, A., *De pleger het huis uit; knelpunten bij crisisinterventie en juridische mogelijkheden tot uithuisplaatsing van plegers van geweld binnenshuis*, Utrecht: Verwey Jonker-Instituut, 2003.
- Lünnemann, K.D. en Tak, P.J.P., *Crisisinterventie bij huiselijk geweld wettelijk geregeld*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, 2002.
- Nijman, H.L.I., Muris, P., Merckelbach, H.L.G.J., Palmstierna, T., Wistedt, B., Vos, A.M., Rixtel, van, A. en Allertz, W., *The Staff Observation Aggression Scale-Revised (SOAS-R)*. In: *Aggressive Behavior*, Vol. 25, 197-209, 1999.
- Onderzoek & Statistiek 's-Hertogenbosch, *Huiselijk geweld in 's-Hertogenbosch. Omvang, kenmerken en meldingen*. 's-Hertogenbosch: afdeling O&S, 2003.
- Palmstierna, T. en Wistedt, B. *Staff Observation Aggression Scale: presentation and evaluation*. In: *Acta Psychiatr Scand*, 76, 657-663, 1987.
- Panhuis, P.J.A. van. *De betekenis van risicotaxatie. Overschat én onderschat*. In: *Justitiële verkenningen*, jrg. 28, nr. 8, WODC, 2002.
- Pijnaker, H. *De partnermishandelaar*. Vertaling van: Dutton, D. *The Batterer*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2000.
- Rademaker, C.W., Hajema, K.J. *Huiselijk geweld en agressie in Limburg. Pilotstudie in het kader van de Vrouwenveiligheidsindex*. Heerlen: GGD, 2004.
- Rogers, R. *The uncritical acceptance of risk assessment in forensic practice*. *Law and Human Behavior*, 24, 595-605, 2000.
- Römkens, R. en Dijkstra, S. *Het overstreden slachtoffer, geweld van vrouwen en mannen*. Baarn: Ambo, 1996.
- Ruiter, C., de, *De Spousal Assault Risk Assessment (SARA)-Guide*. Powerpointpresentatie, 2003.
- Vogel, de, V. *Structured risk assessment of (sexual) violence in forensic clinical practice. The HCR-20 and SVR-20 in Dutch Forensic Psychiatric Patients*. Amsterdam: Dutch University Press, 2005.
- Wittebrood, K., en Veldheer, V., *Partnergeweld in Nederland: een secundaire analyse van de Intomart-onderzoeken naar huiselijk geweld*, in: *Tijdschrift voor Criminologie* 2005 01. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers, 2005.

Inleiding

Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld

Waar kijkt u naar?

Met het Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG) beoordeelt u als Hulpofficier van Justitie (HovJ) of er bij deze situatie van (mogelijk) huiselijk geweld een huisverbod wordt opgelegd. Met behulp van het RiHG verzamelt u informatie over drie zaken: (1) de mogelijke pleger van huiselijk geweld, (2) het verloop van het geweldsincident en (3) de gezinsachtergronden.
In het totaal beoordeelt u 20 signalen.

Hoe werkt het instrument?

Bij ieder signaal wordt een aantal punten (feiten en omstandigheden) genoemd die allemaal moeten worden nagelopen. De punten die van toepassing zijn, moet u aankruisen.

Er gelden twee vuistregels

- Bij sommige signalen zijn de daaronder genoemde punten ongeveer van gelijke orde. Hoe meer punten u in het incident terugziet, hoe duidelijker het signaal (= sterker).
- Bij sommige signalen nemen de daaronder genoemde punten in ernst toe. (Dit is aangeduid met het volgende symbool: ↓) Hoe meer van de laatste punten u in het incident terugziet, hoe duidelijker het signaal (= sterker).

Geef voor ieder signaal op grond van het beeld dat u zich heeft gevormd een oordeel. U doet dit door één van de symbolen (▲ = 'sterk signaal', ■ = 'matig signaal' of ○ = 'zwak of geen signaal') te omcirkelen.

Drie beoordelingsmomenten

Er zijn drie momenten waarop u de tussenstand opmaakt. Dat wordt precies aangegeven in het RiHG. U moet dan de symbolen met dezelfde kleur optellen. Op basis hiervan volgt een (tussen)oordeel. Aan het eind van het RiHG volgt het beslismoment over het eventueel opleggen van een huisverbod.

LET OP: voor een juiste risicotaxatie dienen alle pagina's ingevuld te worden!

Het RiHG vormt de formele basis op grond waarvan een huisverbod al dan niet wordt opgelegd. Het is daarom absoluut noodzakelijk dat u het RiHG *volledig* invult.

Degene die het huisverbod krijgt opgelegd, dient meerderjarig te zijn en op het adres waar het incident zich voordoet te wonen, dan wel meer dan incidenteel daar te verblijven.

Gegevens

Naam HovJ:

Politieregio, bureau / afdeling / team:

Datum incident:

Adres waar incident geconstateerd:

Naam en geboortedatum slachtoffer:

Naam en geboortedatum (mogelijke) pleger:

Eerste screening:

De (mogelijke) pleger van huiselijk geweld

△ = sterk signaal
▣ = matig signaal
○ = geen/zwak signaal

1. Antecedenten & incidenten (op basis van politieregistratie)

- Registraties (HKS) en mutaties geweld
- Registraties (HKS) en mutaties zeden
- Registraties (HKS) en mutaties wapengerelateerd
- Registraties (HKS) en mutaties overig

Beoordeling: △ ▣ ○

LET OP! Registratie (HKS) / mutaties geweld én zeden = 2x rood △△

2. Mate van aanspreekbaarheid

- Volledig in de war
- Apatisch, zich extreem afsluiten
- Gewelddadig, onhandelbaar, niet te corrigeren (tegen slachtoffer of derden zoals de politie)
- Extreem jaloers tegenover slachtoffer
- Dreigementen om zichzelf wat aan te doen of zichzelf daadwerkelijk verwonden

Beoordeling: △ ▣ ○

3. Riskante gewoonten: alcohol en/of drugs

- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik alcohol
- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik soft drugs
- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik hard drugs
- Onder behandeling (geweest) voor verslaving
- Op het moment fors gedronken (of sterk vermoeden)
- Op het moment drugs gebruikt (of sterk vermoeden)

Beoordeling: △ ▣ ○

Totaal aantal

Eerste beoordelingsmoment *Kruis het vakje achter uw beoordeling aan*

twee of meer △ signalen = hoog risico

Eén △ signaal en twee ▣ signalen = risico

Overwegend ○ signalen = geen/laag risico

▶ Beoordeling overnemen bij eindbeslissing

Tweede screening: Het verloop van een (gewelds)incident

4. Bedreiging (Let op: neemt in ernst toe)

- Verbaal (schelden, schreeuwen)
- Dreigen met fysiek geweld
- Dreigen met wapen
- Dreigen met doden

Beoordeling:

△ □ ○

5. Psychisch geweld

Slachtoffer onder druk zetten door/bedreigen met:

- Geweld tegen kinderen en/of huisgenoten
- Geweld tegen huisdieren
- Vernielen (dierbare) eigendommen van het slachtoffer
- Vernederen of dwingen iets tegen de wil te doen

Beoordeling:

△ □ ○

6. Lichamelijk geweld

- Duwen, schoppen, stompen, haren trekken
- Zware kneuzingen, brandwonden, gebroken ledematen
- Verwonden met wapen
- Verwurging

Beoordeling:

△ □ ○

7. Seksueel geweld

- Verkrachting of aanranding
- Gedwongen sex of prostitutie
- (Vermoeden van) kindermisbruik

Beoordeling:

△ □ ○

8. Zwaarte van de intimidatie

- Geweld is willekeurig en volstrekt zonder aanleiding
- Dreiging van plotselinge, extreme uitbarsting van geweld
- Zwaar fysiek geweld (al dan niet met ernstig letsel)
- Slachtoffer is totaal niet weerbaar

Beoordeling:

△ □ ○

9. Geweldsontwikkeling

- De zwaarte van het geweld is de laatste jaren toegenomen
- De frequentie van geweld is de laatste jaren toegenomen

Beoordeling:

△ □ ○

10. Wapens

- In bezit van vuurwapen
- In bezit van wapenvergunning
- Gebruik van slagwapen, steekwapen of (nep-)vuurwapen
- Gebruik van 'toevallige' wapens (servies, asbak, keukenmes)

Beoordeling:

△ □ ○

11. Gevaarsniveau wapengebruik (Let op: neemt in ernst toe)

- Er mee dreigen
- Er mee gooien van een afstand
- Slachtoffer er direct mee verwonden (direct fysiek contact)
- Bewuste (bedoelde) verwonding slachtoffer (min of meer met voorbedachte rade)

Beoordeling:

△ □ ○

12. Aanwezigheid van kinderen

- Kinderen getuige van geweld
- Kinderen apathisch, huilerig of schrikachtig
- Geweld gepleegd tegen kinderen (alle vormen)
- Kinderen gewond
- Ondertoezichtstelling en/of andere kindbeschermingsmaatregel

Beoordeling:

△ □ ○

13. Geweldsverwachting

- Slachtoffer vreest toekomstig geweld

Beoordeling:

△ □ ○

14. Rechtvaardiging achteraf (Let op: neemt in ernst toe)

- Berouw tonen, maar verschuilen achter externe oorzaken
- Ontkennen/minimaliseren van het geweld
- Rechtvaardigen (normaal vinden) van geweld

Beoordeling:

△ □ ○

Totaal aantal

Tweede beoordelingsmoment *Kruis het vakje achter uw beoordeling aan*

Twee of meer △ signalen = hoog risico

Eén △ signaal en zes of meer □ signalen = risico

Overwegend ○ signalen = geen/laag risico

▶ Beoordeling overnemen bij eindbeslissing

Derde screening:

De (gezins)achtergronden

15. Spanning door werkgerelateerde problemen

- (Langdurige) werkloosheid
- Recent ontslag/dreiging ontslag
- Problemen rondom WAO of WW uitkering
- Spanningen op het werk

Beoordeling:

△ □ ○

16. Spanning door financiële problemen

- Veel schulden
- Financieel niet kunnen rondkomen
- Vermoeden van een gokprobleem

Beoordeling:

△ □ ○

17. Spanning door familie- en relatieproblemen

- Problemen met kinderen uit een eerdere relatie
- Niet accepteren van een zwangerschap
- Onenigheid over opvoeding kinderen
- Gedragsproblemen bij kinderen (bijvoorbeeld huilbaby's)
- Lopende echtscheidingsprocedure
- Overige relatieproblemen
- Problemen rondom verblijfsvergunning

Beoordeling:

△ □ ○

18. Sociaal isolement door beperkte vriendenkring / kennissenkring

- Contacten strikt beperken (binnen eigen cultuur of geloof)
- Contacten met buitenwereld alleen via pleger huiselijk geweld
- Verbieden van contact met vrienden of bekenden

Beoordeling:

△ □ ○

19. Sociaal isolement door rollenpatroon

- Pleger controleert financiën (of bijvoorbeeld paspoort)
- Slachtoffer heeft geen zeggenschap binnenshuis
- Slachtoffer mag niet/amper buitenshuis komen

Beoordeling:

△ □ ○

20. Sociaal isolement door onaangepast gezin:

- Er is geen contact te maken met het gezin
- Geschillen met anderen worden door ruzie/geweld opgelost
- Binnen het gezin is er veel ruzie
- Antecedenten slachtoffer
- Antecedenten andere gezinsleden
- Sociaal isolement door excessief middelengebruik/verslaving

Beoordeling:

▲ ■ ○

Totaal aantal

Derde beoordelingsmoment *Kruis het vakje achter uw beoordeling aan*

Twee of meer ▲ signalen = hoog risico

Eén ▲ signaal en drie of meer ■ signalen = risico

► Beoordeling overnemen
bij eindbeslissing

Overwegend ○ signalen = geen/laag risico

Eindbeslissing *Neem hier het resultaat over van de drie beoordelingsmomenten*

Eerste beoordelingsmoment: hoog risico risico laag/geen risico

Tweede beoordelingsmoment: hoog risico risico laag/geen risico

Derde beoordelingsmoment: hoog risico risico laag/geen risico

- Een of meerdere beoordelingsmomenten met **hoog risico** is huisverbod
- Alle drie de beoordelingsmomenten met **risico** is huisverbod

Uiteindelijk oordeel huisverbod: ja nee

Zie de volgende pagina voor toelichting en ondertekening >

Toelichting

Belangrijkste signalen (feiten en omstandigheden) die hebben geleid tot een huisverbod:
(ook vermelden in het proces verbaal)

Reactie van de uithuisgeplaatste en slachtoffer op het voornemen tot het opleggen van een huisverbod (ook vermelden in het proces verbaal):

Overige punten van belang:

Ondergetekende heeft alle signalen nagelopen en de feiten en omstandigheden die van toepassing waren aangekruist. Aldus naar waarheid ingevuld.

Naam en dienstnummer:

Datum:

Handtekening:

In opdracht van
Landelijk Programma Huiselijk Geweld en de Politietaak

RiHG
Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld
Versie 2.2

Ontwikkeling
Advies- en Onderzoeksgroep Beke

Bestellen RiHG
Politiefunctionarissen kunnen het RiHG bestellen bij:
VTS Politie Nederland
Postbus 608
7300 AP Apeldoorn
Bestelfax: 055 527 61 21
Artikelnummer: 5200280000
Verzend- en behandelkosten per set van 50 stuks: € 9,75

© 2008 Ministerie van Justitie, Den Haag, Alle auteursrechten voorbehouden.

Bijlage 2: Feiten en omstandigheden (Besluit tijdelijk huisverbod)

Bijlage als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Besluit van 20 oktober 2008, houdende regels over de aard van de feiten en omstandigheden die aanleiding kunnen geven om een huisverbod op te leggen (Besluit tijdelijk huisverbod)

1. Feiten en omstandigheden die de persoon betreffen ten aanzien van wie wordt overwogen om een huisverbod op te leggen (artikel 2, tweede lid, onder a):

a. Antecedenten en incidenten (op basis van politieregistratie):

- Registraties (HKS) en mutaties geweld
- Registraties (HKS) en mutaties zeden
- Registraties (HKS) en mutaties wapengerelateerd
- Registraties (HKS) en mutaties overig

b. Mate van aanspreekbaarheid:

- Volledig in de war
- Apathisch, zich extreem afsluiten
- Gewelddadig, onhandelbaar, niet te corrigeren (tegen slachtoffer of derden)
- Extreem jaloers tegenover slachtoffer
- Dreigementen om zichzelf wat aan te doen of zichzelf daadwerkelijk te verwonden

c. Riskante gewoonten (alcohol- of drugsgebruik):

- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik van alcohol
- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik van soft drugs
- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik van hard drugs
- Onder behandeling (geweest) voor verslaving
- Op het moment fors gedronken (of sterk vermoeden)
- Op het moment drugs gebruikt (of sterk vermoeden)

2. Feiten en omstandigheden die het verloop van het incident betreffen (artikel 2, tweede lid, onder b):

a. Bedreiging:

- Verbaal (schelden, schreeuwen)
- Dreigen met fysiek geweld
- Dreigen met wapen
- Dreigen met doden

b. Psychisch geweld:

- Slachtoffer onder druk zetten door geweld tegen kinderen en/of huisgenoten
- Slachtoffer onder druk zetten door geweld tegen huisdieren
- Slachtoffer onder druk zetten door vernielen (dierbare) eigendommen van slachtoffer
- Slachtoffer onder druk zetten door hem te vernederen of te dwingen iets tegen de wil te doen

- c. *Lichamelijk geweld:*
 - Duwen, schoppen, stompen, haren trekken e.d.
 - Zware kneuzingen, brandwonden, gebroken ledematen
 - Verwonden met wapen
 - Verwuring

- d. *Seksueel geweld:*
 - Verkrachting of aanranding
 - Gedwongen seks of prostitutie
 - (vermoeden van) kindermisbruik

- e. *Zwaarte van de intimidatie:*
 - Geweld is willekeurig en volstrekt zonder aanleiding
 - (dreiging van) plotselinge, extreme uitbarsting van geweld
 - Zwaar fysiek geweld (al dan niet met ernstig letsel)
 - Slachtoffer is totaal niet weerbaar

- f. *Geweldsontwikkeling:*
 - De zwaarte van het geweld is de laatste jaren toegenomen
 - De frequentie van geweld is de laatste jaren toegenomen

- g. *Wapens:*
 - In bezit van vuurwapen
 - In bezit van wapenvergunning
 - Gebruik van slagwapen, steekwapen of (nep-)vuurwapen
 - Gebruik van «toevallige» wapens (servies, asbak, keukenmes e.d.)

- h. *Gevaarsniveau wapengebruik:*
 - Ermee dreigen
 - Ermee gooien van een afstand
 - Het slachtoffer er direct mee verwonden (direct fysiek contact)
 - Bewuste (bedoelde) verwonding slachtoffer (min of meer met voorbedachten rade)

- i. *Aanwezigheid van kinderen:*
 - Kinderen getuige van geweld
 - Kinderen apathisch, huilen of schrikachtig
 - Geweld gepleegd tegen kinderen
 - Kinderen gewond
 - Ondertoezichtstelling of andere kindbeschermingsmaatregel

- j. *Geweldsverwachting:*
 - Slachtoffer vreest toekomstig geweld

- k. *Rechtvaardiging achteraf:*
 - Berouw tonen, maar zich verschuilen achter externe oorzaken
 - Ontkennen of minimaliseren van het geweld
 - Rechtvaardigen van geweld

3. Feiten en omstandigheden die de leefomstandigheden van de betrokkene of zijn huisgenoten betreffen (artikel 2, tweede lid, onder e):

a. Spanning door werkgerelateerde problemen:

- (langdurige) werkloosheid
- Recent ontslag of dreiging van ontslag
- Problemen met betrekking tot arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering
- Spanningen op het werk

b. Spanning door financiële problemen:

- Veel schulden
- Financieel niet kunnen rondkomen
- Vermoeden van een gokprobleem

c. Spanning door familie- en relatieproblemen:

- Problemen met kinderen uit een eerdere relatie
- Niet accepteren van een zwangerschap
- Onenigheid over opvoeding van kinderen
- Gedragsproblemen bij kinderen
- Lopende echtscheidingsprocedure
- Overige relatieproblemen
- Problemen met betrekking tot verblijfsvergunning e.d.

d. Sociaal isolement door beperkte vrienden- of kennissenkring:

- Strikte beperking van contacten (binnen eigen cultuur of geloof)
- Contacten met buitenwereld verlopen alleen via betrokkene
- Betrokkene verbiedt contact met vrienden of bekenden

e. Sociaal isolement door rollenpatroon:

- Betrokkene controleert financiën, paspoort e.d.
- Slachtoffer heeft geen zeggenschap binnenshuis
- Slachtoffer mag niet of nauwelijks buitenshuis komen

f. Sociaal isolement door onaangepast gezin:

- Er is geen contact te maken met het gezin
- Geschillen met anderen worden door ruzie of geweld opgelost
- Binnen het gezin is er veel ruzie
- Antecedenten slachtoffer die wijzen op sociaal isolement
- Antecedenten andere gezinsleden die wijzen op sociaal isolement
- Sociaal isolement door excessief middelengebruik of verslaving

Bijlage 3: Proces verbaal van Bevindingen

In het door de politie opgemaakte proces verbaal van bevindingen moeten de volgende zaken zijn vermeld:

- Naam en adres van de slachtoffers, getuigen en pleger huiselijk geweld.
Mocht het (GBA-)adres afwijken van het adres waar het huiselijk geweld heeft plaatsgevonden, dan vermelden waarom de uithuisgeplaatste of de slachtoffers meer dan incidenteel in de woning verblijven en waaruit die conclusie blijkt.
- Verklaringen van het slachtoffer, de eventuele getuigen en de pleger huiselijk geweld.
- Eigen waarnemingen en beoordeling van de aangetroffen situatie en/of verwondingen. Eventuele foto's bijvoegen.
- Zienswijze van pleger van huiselijk geweld en de slachtoffers op het voornemen tot het opleggen van een huisverbod. Bij een spoedeisende zaak vermelden wanneer de uithuisgeplaatste in de gelegenheid is gesteld zijn zienswijze op het opgelegde huisverbod te geven.
Hierbij dient vermeld te worden of de interpretaties van de signalen die in het RiHG staan, besproken zijn met betrokkenen. Ook vermelden welk persoonlijk belang een pleger van huiselijk geweld heeft bij het niet opleggen van een huisverbod. Dit persoonlijke belang moet worden afgezet tegen het algemeen belang van (potentiële) slachtoffers.
- Naam van de hulpofficier die het RiHG heeft ingevuld en ondertekend en degene die het huisverbod heeft opgelegd.
- Beargumentering van alle signalen van het RiHG.
Bij de beargumentering ook de relevante data en bij feiten en mutaties ook de bronnen vermelden waarop het is gebaseerd. Ook moeten de in het RiHG vermelde zaken ook in het proces verbaal vermeld worden. Relevante feiten die bij de belangenafweging een rol spelen, moeten worden vermeld.
- De motivatie waarop het opgelegde huisverbod is gebaseerd.
Bronnen vermelden die zijn geraadpleegd en toelichten welke conclusie hieruit getrokken is.
- Personalia van degenen ten opzichte van wie het contactverbod geldt en hun adresgegevens.
De griffier van de rechtbank moet weten wie geïnformeerd moeten worden over de zitting.
- Of het huisverbod is opgelegd tijdens of na een strafrechtszaak en zo ja, wat de stand van zaken in het strafrechtscircuit is.
- Bij (een dreiging van) kindermishandeling vermelden of contact is geweest met het AMK / Bureau Jeugdzorg en welke afspraken gemaakt zijn.
- Mandatering hulpofficier van justitie.
- Vermelden wanneer het huisverbod (mondeling) is meegedeeld en wanneer de beschikking is opgemaakt en uitgereikt.
- Wel of geen voorlichtingsfolders aan de uithuisgeplaatste en de slachtoffers uitgereikt en toegelicht.
- Al dan niet een verzoek om rechtsbijstand door de uithuisgeplaatste gedaan en zo ja of de piketadvocaat in kennis is gesteld.

- Of en wanneer het hulpverleningstraject is opgestart.
- Datum en tijdstip waarop de burgemeester de beslissing tot het opleggen van een huisverbod heeft genomen indien er sprake is van een ondertekeningsmandaat.
- Reden van het niet volledig invullen van het RiHG.
- Datum en tijdstip waarop de beschikking, het RiHG en het proces verbaal of het formulier huisverbod naar de burgemeester en de front-office / ASHG is gefaxt.

Bijlage 4: Wet tijdelijk huisverbod en internationale Verdragen

Bij het opleggen van een huisverbod moeten de burgemeester en de gemandateerde hulpofficier van justitie niet alleen rekening houden met de Wet tijdelijk huisverbod, maar ook met de Grondwet en internationale Verdragen. De rechter kan het huisverbod ook toetsen aan bijvoorbeeld het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR).

Recht op privé- en gezinsleven

Het huisverbod is een bestuursrechtelijke maatregel die ingrijpt op de persoonlijke levenssfeer zoals neergelegd in artikel 10 Grondwet (Gw) en artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Beide artikelen beogen onder meer het recht om privé- en gezinsleven te beschermen. Het recht op het ongestoord genot van de woning is vastgelegd in artikel 8 EVRM en 12 Gw.

Op grond van artikel 10 Gw kunnen bij of krachtens de wet beperkingen worden gesteld aan het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Volgens artikel 8 lid 2 EVRM wordt een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer aanvaardbaar geacht indien deze een legitiem doel dient. De rechtvaardiging van het huisverbod is gelegen in de preventie van strafbare feiten in de vorm van huiselijk geweld en het beschermen van de rechten en vrijheden van anderen. Hierbij wordt gedacht aan de bescherming van de gezondheid en lichamelijke integriteit van de betrokkenen in crisissituaties waarin (nog) geen sprake is van strafbare feiten.

In verband met het noodzakelijkheidvereiste vervult het dringend maatschappelijke belang en het proportionaliteitsvereiste een belangrijke functie. Ingevolge artikel 8 lid 2 EVRM zijn in de Wet tijdelijk huisverbod de voorwaarden omschreven onder welke in de persoonlijke levenssfeer kan worden ingegrepen. Daarnaast zijn in het Besluit tijdelijk huisverbod nadere regels gesteld ten aanzien van de aard van de feiten en omstandigheden onder welke een huisverbod kan worden opgelegd.

De aanwezigheid van controlemechanismen voor- en achteraf is ingevolge het proportionaliteitsvereiste van belang. De beslissing tot het opleggen van een huisverbod wordt genomen door de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier. Hiermee is de controle vooraf gegeven. De controle achteraf wordt gegeven doordat de uithuisgeplaatste beroep kan instellen tegen het opgelegde huisverbod. Bovendien toetst de voorzieningenrechter het huisverbod maximaal drie dagen nadat de uithuisgeplaatste een voorlopige voorziening heeft verzocht.

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) stelt bij de beoordeling van de vrijheidsbeperkende maatregelen, zoals een huis- of een straatverbod, steeds voorop dat de uitzonderlijke omstandigheden aangetoond moeten worden. De burgemeester en de gemandateerde hulpofficier van justitie hebben een onderzoeksplicht¹ en moeten niet alleen de omstandigheden ten tijde van het opleggen van het huisverbod in de afweging betrekken, maar ook de in het Besluit tijdelijk huisverbod bedoelde feiten en

omstandigheden onderzoeken. Daarnaast bestaat een actieve verplichting tot het treffen van maatregelen bij dreigend huiselijk geweld in verband met bescherming van lijf en leden van andere gezinsleden dan de pleger van huiselijk geweld en de gezondheid en de lichamelijke integriteit van betrokkenen. In verband met het verbod op onmenselijke en vernederende behandeling (artikel 3 EVRM) heeft de overheid ook een verplichting tot effectieve bescherming van haar burgers. Uit de jurisprudentie van het EHRM volgt dat de staat verplicht is effectieve maatregelen te treffen om onmenselijke of vernederende handelingen in de privésfeer te voorkomen.² De ernst en de dreiging van het risico dient steeds te worden aangetoond en te worden gecontroleerd.

Vrijheidsbeperkende maatregel

Het recht op bewegingsvrijheid is niet in de Grondwet vermeld. Dit recht is onder andere vastgelegd in artikel 2 van het Vierde Protocol EVRM. Volgens het derde lid van dit artikel kan de bewegingsvrijheid worden beperkt indien de wet in deze mogelijkheid voorziet en deze beperking noodzakelijk is in een democratische samenleving. Het hoeft geen wet in formele zin te zijn. Een gerechtvaardigd doel voor de vrijheidsbeperking kan het voorkomen van strafbare feiten en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen zijn.

De bewegingsvrijheid van de uithuisgeplaatste wordt beperkt tot uitsluiting van toegang tot zijn woning en contact met de personen die in de woning verblijven en in de beschikking betreffende het huisverbod staan vermeld. De uithuisgeplaatste wordt door het opgelegde huisverbod in ieder geval beperkt in zijn vrijheid van verplaatsing. Er is echter geen sprake van vrijheidsontneming in de zin van 5 EVRM.

Artikel 1 lid 1 eerste zin van het Eerste Protocol bij het EVRM waarborgt het recht op ongestoord genot van zijn eigendom. Gezien de beperkte strekking en tijd van het huisverbod, in eerste instantie van tien dagen en een mogelijke verlenging van het huisverbod tot 28 dagen, is er geen sprake van ontneming van eigendom in de zin van dit artikel. Wel is het zo dat het huisverbod een tijdelijke ontzegging tot de eigen woning inhoudt en dus een inbreuk maakt op het ongestoorde genot van de woning. Een vereiste voor een dergelijke inbreuk is dat deze naar nationaal recht rechtmatig moet zijn. Met de Wet tijdelijk huisverbod wordt aan deze eis voldaan. Preventie van strafbare feiten en het beschermen van de rechten en vrijheden van anderen zijn een legitiem oogmerk van algemeen belang voor de tijdelijke inbreuk op het ongestoorde gebruik van de woning. Daarnaast is het met het oog op de vereiste proportionaliteit van belang dat de inbreuk in beginsel beperkt is in tijd (in dit geval tot een maximum van tien dagen). Deze periode van tien dagen is bewust gekozen om voor de uithuisgeplaatste en de slachtoffers een afkoelingsperiode in te lassen. Deze tijdelijke inbreuk op het recht van het genot van de woning is proportioneel. Het feit dat de inbreuk in de Wet tijdelijk huisverbod is voorzien en dit een legitiem doel van het algemeen belang nastreeft en evenredig is, kan worden geconcludeerd dat het huisverbod niet in strijd is met artikel 1 Eerste Protocol EVRM.

Noten

1. Het EHRM oordeelde tot dusverre over kwesties waarin de kinderen uit huis werden geplaatst en ouderlijke macht aan ouder(s) werd ontnomen. De uitspraken van het EHRM kunnen op het

punt van zorgvuldigheid analoog worden toegepast op de uithuisplaatsing van de geweldpleger. In beide gevallen wordt het gezinsleven doorbroken met het oog op bescherming van de rechten van anderen.

2. A.v. Verenigd Koninkrijk, EHRM 23 september 1988 [...] par. 22; Osman v. Verenigd Koninkrijk, EHRM 28 oktober 1998, [...] par.116.

Bijlage 5 Regelingen privacy

Bij de aanpak van huiselijk geweld zijn diverse instanties betrokken. Al deze instanties zijn onderworpen aan verschillende privacyregelingen, die bepalend zijn voor de vraag of zij informatie aan andere personen of instanties mogen verstrekken.

Er is voor huiselijk geweld een modelconvenant ontwikkeld, dat door de ketenpartners gebruikt kan worden bij de uitwisseling van gegevens bij een huisverbod.

Ingevolge de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp) dient de gegevensverwerking binnen een samenwerkingsverband 'in overeenstemming met de wet en zorgvuldig' te zijn ingericht. In relatie tot het huisverbod is sprake van samenwerkingsconstructies, waarbij persoonsgegevens mogen worden uitgewisseld. Gegevensuitwisseling tussen verschillende organisaties, die het gevolg is van samenwerking, is ingevolge de privacyregelgeving toegestaan wanneer deze nodig is om een gezamenlijk doel te bereiken. Daarnaast dient iedere partner te beschikken over een rechtmatige grondslag in de op hem van toepassing zijnde privacyregelgeving om aan een andere organisatie gegevens te mogen verstrekken in het kader van dit gezamenlijke doel. Alleen die gegevens mogen worden verstrekt die noodzakelijk zijn om het doel te bereiken. De gegevens dienen toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig te zijn.

Ingevolge de artikelen 8 en 9 Wbp is verwerking van persoonsgegevens slechts toegestaan indien dit verenigbaar is met het doel. Bovendien moet één van de volgende voorwaarden worden voldaan:

- de betrokkene heeft zijn ondubbelzinnige toestemming verleend;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak van het bestuursorgaan of het bestuursorgaan waaraan verstrekt wordt;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie gegevens mogen worden verstrekt.

Indien een samenwerkingsverband casusoverleg voert en de notulen daarvan opslaat en/of gezamenlijke actieplannen worden opgesteld voor bepaalde personen, is er sprake van een samenwerkingsverband waarbij een apart bestand wordt gecreëerd dat door alle partijen van het samenwerkingsverband is te raadplegen. Ingevolge de Wbp moet in dat geval het bestand worden gemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens.

Welke informatie door politie, de gemeente of hulpverlenende instanties verstrekt mag worden over het toepassen, intrekken en verlengen van het huisverbod is te vinden op www.huiselijkgeweldenberoepsgeheim.nl. De Digitale Wegwijzer Huiselijk Geweld en Beroepsgeheim is een instrument dat ontwikkeld is voor beroepskrachten die een vermoeden hebben van huiselijk geweld en maakt per beroepsgroep inzichtelijk onder welke voorwaarden er met instemming van het bevoegde gezag informatie met andere professionals gedeeld mag worden. Voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde is de OvJ het bevoegde gezag en voor de

handhaving van de openbare orde en de hulpverlening is dat de burgemeester. Tevens is er bij de Digitale Wegwijzer een modelconvenant opgenomen.

Politie

De politie is gehouden aan het gesloten verstrekkingenregime van de Wet Politiegegevens (Wpg). Dit betekent dat de ontvanger genoemd moet zijn in de Wpg, dan wel het Besluit Politiegegevens (Bpg). Toestemming vormt voor de politie géén grondslag om gegevens te mogen verstrekken.

Op grond van artikel 16 lid 1 sub d onder Wpg mag de politie gegevens verstrekken aan de burgemeester voor zover hij dit nodig heeft om zijn gezag of zeggenschap over de politie uit te oefenen of in het kader van de handhaving van de openbare orde.

De Korpsbeheerder kan in overeenstemming met het bevoegd gezag beslissen dat politiegegevens aan personen of instanties worden verstrekt ten behoeve van een samenwerkingsverband. Verstrekking van politiegegevens kan in dat geval geschieden met het oog op een zwaarwegend algemeen belang bij:

- a. het voorkomen en opsporen van strafbare feiten;
- b. het handhaven van de openbare orde;
- c. het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven of
- d. het uitoefenen van toezicht op het naleven van regelgeving.

In een samenwerkingsverband waarbij zich vaker individuele gevallen voordoen die voldoen aan dezelfde criteria kan in overleg met het bevoegd gezag besloten worden tot verstrekking op grond van artikel 20 Wpg. Deze gegevensverstrekking kan worden geregeld door het afsluiten van een convenant. Hierin staat vermeld:

- welk samenwerkingsverband het betreft;
- het doel van het samenwerkingsverband;
- welke gegevens worden verstrekt;
- de voorwaarden waaronder de gegevens worden verstrekt en
- aan welke personen of instanties de gegevens worden verstrekt.

In bijzondere gevallen kan de Korpsbeheerder in overeenstemming met het bevoegde gezag beslissen dat onder voorwaarden op grond van 19 Wpg politiegegevens worden verstrekt aan personen en instanties. Het verstrekken van politiegegevens op grond van deze 'ventielbepaling' is alleen mogelijk in incidentele gevallen indien er sprake is van een zwaarwegend belang in verband met het voorkomen en opsporen van strafbare feiten, de handhaving van de openbare orde, het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven of het toezicht op de naleving van regelgeving.

Het Bpg beperkt de politiegegevens die voor deze gevallen verstrekt kunnen worden tot de politiegegevens die worden verwerkt voor de dagelijkse politietaak (8 Wpg) of de ondersteuning van de politietaak (13 Wpg). De instanties aan wie politiegegevens als bedoeld in artikel 8 en 13 Wpg verstrekt mogen worden staan vermeld in 4:2 Bpg.

Gemeente

In de Wet tijdelijk huisverbod wordt een publieke taak aan de burgemeester toebedeeld zodat op basis van deze grondslag de noodzakelijke gegevens mogen worden verstrekt aan de overige betrokken partijen. Toestemming is hiervoor niet nodig. Ook dit is nader uitgewerkt in het modelconvenant.

De in de beschikkingen en de daarbij gevoegde stukken opgenomen persoonsgegevens worden verwerkt met het oog op het opleggen, het verlengen en de controle op de naleving van het huisverbod.¹

De Wbp legt een informatieplicht op aan de verantwoordelijke om de betrokkene te informeren over de doelen van verwerking, tenzij deze al op de hoogte is.² Het is dus zaak voor de politie en de hulpverlenende instanties om aan de betrokkenen mee te delen dat zij de informatie van een ketenpartner hebben ontvangen of de ketenpartner(s) in kennis zullen stellen.

Hulpverlening

Hulpverlenende instanties hebben te maken met diverse regelingen, zoals de Beroepscode Maatschappelijk werk, de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst, de Wet op de Jeugdzorg e.d.

Indien een maatschappelijk werker gegevens wil verstrekken is deze gebonden aan de geheimhoudingsplicht van de Beroepscode Maatschappelijk Werk. Hulpverleners kunnen ook gebonden zijn aan de geheimhoudingsplicht van de Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo). Het verstrekken van gegevens aan derden is in beginsel niet toegestaan, tenzij de betrokkene hiervoor toestemming geeft. Dit geldt eveneens voor medewerkers van het Bureau Jeugdzorg ingevolge de Wet op de jeugdzorg(Wjz).

Voor de hulpverleners geldt een uitzondering. Indien de hulpverlener van mening is dat het belang om te zwijgen voor het betrokken slachtoffer niet opweegt tegen het belang om te spreken, dan mogen deze de noodzakelijke gegevens verstrekken. Dit wordt ook wel het 'conflict – van - plichten' genoemd. Zo'n situatie kan zich voordoen bij een ernstig vermoeden van huiselijk geweld.

In beginsel mag een hulpverlenende instantie alleen gegevens verstrekken met toestemming van de cliënt. Indien deze toestemming ontbreekt, mag in een samenwerkingsverband wel bepaalde gegevens worden verstrekt die de overige ketenpartners mogen gebruiken of om te beoordelen of het 'conflict – van - plichten' aan de orde is. De afweging of bij een 'conflict – van - plichten' het belang van spreken zwaarder moet wegen dan de verplichting om te zwijgen, is een persoonlijke afweging van de hulpverlener. Een hulpverlener mag in bepaalde gevallen – in het belang van de cliënt - relevante informatie over hulpverleningscontacten met bepaalde instanties delen. Indien toestemming ontbreekt, is het voor de hulpverlener toegestaan om 'buitenkantinformatie' met anderen te delen. Het gaat dan om zogenaamde verwijsinformatie of de betrokkene bekend is bij de hulpverleningsinstantie en wanneer deze relatie is begonnen. Zo mag de hulpverlener de politie in het kader van huiselijk geweld op de hoogte stellen van onvoorspelbaar impulsief gedrag van de dader of dat de pleger onder behandeling is en verwacht wordt dat de geconstateerde problemen zullen afnemen.

Om huiselijk geweld en kindermishandeling uit te bannen en om professionals houvast te bieden bij hulpverlening, stelt het kabinet een meldcode huiselijk geweld verplicht. In een wetsvoorstel wordt het meldrecht expliciet opgenomen. Dit recht betekent dat de professional met beroepsgeheim zelf de keuze maken om huiselijk geweld wel of niet te melden. Als zorgvuldig is besloten die melding te doen, is de professional niet aansprakelijk voor eventuele gevolgen. In het wetsvoorstel wordt verder voorzien in een wettelijk meldpunt voor huiselijk geweld.

Noten

1. Zie artikel 10 lid 2 Wet tijdelijk huisverbod.
2. Zie de artikelen 33 en 34 Wpg.

Bijlage 6: Met medewerking van

In het kader van de Wet tijdelijk huisverbod is het Handboek Huisverbod, achtergrond, methodiek en procedure (2008) verschenen.¹ Dat Handboek vormt de basis voor deze publicatie 'Wet tijdelijk huisverbod, een handreiking voor de burgemeester' (2008)

In voornoemd handboek ligt het accent vooral op de beschrijving van het Risico-taxatieinstrument Huiselijk Geweld (RiHG) en wordt in procedurele zin aandacht besteed aan de taken en bevoegdheden van de politie bij meldingen van huiselijk geweld en een mogelijk daaruit voortvloeiend huisverbod.

In deze publicatie ligt het accent meer op de bestuurlijke context van de Wet tijdelijk huisverbod. De taken en bevoegdheden van de burgemeester komen ruim aan bod, evenals de diverse processtappen zoals het opleggen, intrekken, verlengen en beëindigen van het huisverbod. Ook de gemeentelijke regierol waar het gaat om het aansturen van politie, hulpverleners en rechtshulpverlening komt aan bod. Tot slot zijn de laatste inzichten omtrent de beroepsprocedure in deze publicatie verwerkt.

Om die reden zijn we wat deze publicatie betreft schatplichtig / dank verschuldigd aan Gerda Dijkman (medeauteur van voornoemd Handboek Huisverbod en voormalig projectleider Landelijk Programmabureau Huiselijk Geweld en de Politietaken).

Daarnaast heeft een groot aantal personen / instanties hun medewerking verleend.

*Dank gaat daarom uit naar: **

- het Landelijk Programmabureau Huiselijk Geweld en de Politietaken
- De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie
- Nederlands Genootschap van Burgemeesters
- OM Almelo
- De regionale coördinatoren/ beleidsmedewerkers huiselijk geweld van de regionale politiekorpsen en alle hovj's uit de pilotkorpsen wiens commentaar heeft gezorgd voor verdere verfijning/doorontwikkeling van het werkproces rondom de Wet tijdelijk huisverbod.

* Persoonlijke dank gaat uit naar onder meer Mariëtte Christophe (Projectleider van het Landelijk Programmabureau Huiselijk Geweld en de Politietaken 2008-2011), Gert Varkevisser, Ruud van Bennekom, Ingrid ter Horst en tot slot Willem Huizinga en Patricia van der Valk (voor hun deskundig juridisch advies).

Noten

1. Handboek Huisverbod, Achtergrond, methodiek en procedure. Balthazar Beke en Gerda Dijkman, Amsterdam, SWP, 2008.

Over de auteurs

Balthazar Beke is criminoloog en als zelfstandig adviseur werkzaam binnen Beke Advies te Arnhem. Hij publiceert op diverse terreinen van (jeugd) criminaliteit en jeugdhulpverlening. De laatste tien jaar houdt hij zich bezig met onderzoek naar aard, omvang en achtergronden van diverse vormen van geweld, profielen van geweldplegers en – daarop aansluitend – de ontwikkeling van preventiestrategieën. In dat kader is hij onder meer betrokken bij de ontwikkeling van een persoonsgerichte aanpak van veelplegers met een zware geweldsclassificatie en ook bij de landelijke ontwikkeling van het huisverbod.

Jo Rullens is als kennisadviseur en ontwikkelaar juridisch content werkzaam bij het Kenniscentrum Politierecht van de Politieacademie. De inspecteur van politie stond aan de wieg van de voor de politie en hulpverleners toegankelijke e-learnmodule ‘Wet tijdelijk huisverbod’ en was betrokken bij de ontwikkeling van het cursusmateriaal voor de hulpofficieren van justitie en de handleiding voor docenten. Ook gaf hij voorlichting over de juridische aspecten en de toepassing van de Wet tijdelijk huisverbod en de relevante wet- en regelgeving aan docenten die crosstrainingen en cursussen bij de politie geven.

Colofon

Wet tijdelijk huisverbod

Een handreiking voor de burgemeester

Balthazar Beke en Jo Rullens

ISBN 978-90-75116-45-8

Foto omslag en vormgeving

Marcel Grotens, Advies- en Onderzoeksgroep Beke

Uitgeven door

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties